

Проф. д-р Дечко Свиленов

ЖИВОТ СЛЕД СМЪРТТА

**КАКВО КАЗВАТ
НАУКАТА, РЕЛИГИИТЕ И БИБЛИЯТА?**

Проф. д-р Дечко Свиленов

ЖИВОТ СЛЕД СМЪРТТА

**КАКВО КАЗВАТ
НАУКАТА, РЕЛИГИИТЕ И БИБЛИЯТА?**

София, 2013

Настоящата брошура „Живот след смъртта“ е предназначена за всички онези, които искат да се запознаят с най-великата ценност за човека – вечния живот.

Автор: проф. д-р Дечко Свиленов

Редактор: д-р Цветанка Гаврилова

Рецензенти: проф. Димитър Киров, свещеник Петър Цанков

Корица: Вихра Стоева

Коректор: Снежана Бошнакова

Предпечат и печат: „Образование и наука“ ЕАД

Разпространение: тел. 02/967-1446; prof.svilenov@gmail.com

Първо издание – юни 2011 г., тираж 20 000

Второ издание – август 2011 г., тираж 30 000

Трето издание – октомври 2011 г., тираж 40 000

Четвърто издание – декември 2011 г., тираж 60 000

Пето издание – февруари 2012 г., тираж 70 000

Шесто издание – май 2012 г. тираж 80 000

Седмо издание – юли 2012 г., тираж 100 000

Осмо издание – ноември 2012 г., тираж 50 000

Девето издание – януари 2013 г., тираж 50 000

Десето издание – април 2013 г., тираж 50 000

Разпространява се безплатно.

ISBN 978-954-401-015-7

*Посвещава се на всички,
които търсят истината
за вечния живот и искат
да имат този живот.*

Кое е най-важното?

В живота на човека има важни неща, които той трябва да върши. Важно е човек да получи добро образование и работно място, важно е да си намери подходящ брачен партньор в живота, с когото да създадат дом и да отглеждат деца, важно е материално да бъде задоволен и да отделя време за духовни и естетически потребности, важно е къде и с кого ще прекара отпуската и т. н. Всички тези неща са важни, но какво ползват човека те, ако той не е здрав? Така че здравето е нещо, което е много по-важно. Позната е българската мъдрост: *„Най-важното е да сме живи и здрави, пък всичко останало ще се оправи.“* Тази мъдрост показва, че най-ценното е животът и след това здравето. Човек е готов да върши всичко, което зависи от него, или, както се казва, дава мило и драго, за да запази живота си и ако е възможно, да го удължи с няколко години. Тази мъдрост показва още, че човек притежава непреодолимо желание за живот. Това желание не угасва и когато човек е пред прага на смъртта. Тогава той е готов да се откаже от всичко, само ако би могло да му се продължи животът още малко. Всичко това показва, че чувството и желанието за безсмъртие е вродено в човека и е част от неговата природа. Потвърждение на този факт е радостта, която всеки човек изпитва от своите деца, внуци и правнуци, желаейки да остави нещо от себе си в тях, когато той вече няма да е на този свят.

Важно доказателство за този непреодолим стремеж за живот са преживяванията на хора, изпаднали в клинична смърт и върнати отново към живот. Тези хора свидетелстват, че те продължават да живеят дори и тогава, когато лекарите са установили, че жизненоважните органи (сърце, бял дроб, мозък) са прекратили функциите си. Този изключителен феномен в медицинската наука, с който през последните години се занимават все повече учени, показва, че след смъртта част от човешката личност

продължава да живее, т. е. **смъртта не е край на човешкия живот.**

Разбира се, че животът на човека е най-важното и най-ценното нещо. Но този живот продължава 80-90 години, а при някои и по-кратко. След като има неоспорими доказателства, че този живот се продължава и след смъртта, то тогава той добива още по-голяма важност, т. е. става най-важното нещо, което би трябвало да определя смисъла и целта на съществуването на човека. Това е така, защото след смъртта времето престава да съществува, т. е. преминава се в сферата на вечността. Това означава, че временният живот тук, на земята, е несравнимо по-кратък, сравнен с живота във вечността.

Съвсем друг е въпросът дали хората приемат или отхвърлят този факт. Това ни най-малко не прави живота след смъртта по-малко реален. Напротив – животът в отвъдното е неизбежната съдба за всеки човек, който се е родил и живее в този свят, независимо от това, дали той го желае или не, дали вярва в него или не.

Ето защо сме задължени да си отговорим на въпроса:

Защо темата за живота след смъртта е от такова голямо значение?

Ще споменем някои съществени основания относно важността на настоящата тема:

1) Човек винаги се е интересувал от въпроса за задгробния живот. Този интерес е залегал в основата на всички култури и цивилизации в миналото. Египетските пирамиди и днес са безмълвен свидетел на стремежа на древните египтяни към безсмъртие. Човекът не се е примирявал с факта, че със смъртта неговият живот приключва. Той е търсел и продължава да търси пътища за преодоляване на този универсален феномен – смъртта. И това става чрез един друг универсален и вроден в човека феномен – стремеж към безсмъртие и вечност. Този интерес към смъртта и задгробния свят е придружавал човека през цялата му история още от най-дълбока древност. Знае се за примитивни племена, където заедно с починалия мъж са заравяли умъртве-

ните му жена и слуги, „за да има кой да му прислугва в отвъдния свят“. Това и до днес съществува в някои езически религии. И в наши дни интересът към безсмъртието на душата не е по-малък – по темата „Живот след смъртта“ в интернет има над 731 000 резултата.

2) У мнозина днес този стремеж за безсмъртие не се проявява, което прави такива хора да бъдат безразлични по въпроса за задгробния живот или да отричат тази реалност с наивния и неверен коментар: *„Та никой не се е върнал от отвъдното, за да ни каже какво има там“*, или *„Аз просто не вярвам в тези неща.“* Такова едно примитивно мислене програмира и съответен начин на поведение във всички сфери на личния и обществен живот, изразено така: *„Да ядем, да пием и да се наслаждаваме, защото утре ще умрем“*.

3) Относно темата за смъртта и задгробния живот съществуват най-различни възгледи. Всяка култура е дала отпечатък във формирането на вярата в отвъдното. Дори и в сферата на големите християнски религии съществуват различия в това отношение. Всеки разумен човек трябва да си постави въпроса защо има такива различия, откъде идват те и, разбира се, най-важния въпрос: **къде е истината** относно същността на отвъдното? Ето защо не е случаен фактът, че в областта на живота след смъртта има най-много лъжеучения. Основната причина за това е, че в тайните на отвъдното не може да се проникне по рационален път, поради което хората си създават представи, които не отговарят на духовните реалности.

4) Не са малко и онези, които спекулират, манипулирайки широките маси с цел облагодетелстване. Това става обикновено при погребения или помени за починали, където човек е особено чувствителен и готов да вярва на всичко, което му се казва относно живота в отвъдното. Мнозина живеят с представата, че след като отидат в отвъдното, то останалите живи техни близки биха могли да направят нещо за промяна на тяхната съдба във вечността. В много области в живота на човека могат да се толерират погрешни възгледи и идеологии. Но в областта на отвъдното всяко погрешно учение може да определи съдбата за вечността на отделния човек и на цели народи. В това отношение човек трябва

да знае истината, за да си създаде фундамент, на който да гради вечността си и се подготви за нея.

5) Относно живота след смъртта всеки човек носи отговорност първо за себе си и след това за останалите – близки, роднини, приятели и т. н. Обикновено родителите полагат много грижи да осигурят и да дадат на децата си всичко, необходимо за тяхното благоденствие и просперитет (образование, жилище, кола, техника и т. н.). Естествено, че това не е лошо, но много важно е родителите своевременно да запознаят децата си с духовните ценности и да ги подготвят да приемат реалностите на вечността, където рано или късно всеки човек ще отиде. Затова и младият човек, след като не получава в семейството тази информация, приема много по-лесно онова, което улицата му предлага, и води живот, който не може да бъде контролиран нито със силови, нито със законови методи. Разривът между генерациите дава бързи и горчиви плодове.

6) Огромна е отговорността на християнските религиозни институции, които са задължени да информират хората относно смъртта и реалностите на задгробния свят, така както те са дадени в Божественото откровение – Библията. Ако обикновеният гражданин не получи от духовника познания в това отношение, то той е склонен много лесно да търси обяснение в традициите, преданията, ритуалите, в отделните личности или пък просто да антропоморфизира представите си за отвъдното, като вярва и върши неща, които нямат нищо общо с реалностите на задгробния свят. Това е една от причините в днешната т. нар. „християнска Европа“ все повече хора да търсят отговор на този въпрос в източните окултни религии и философии.

7) Други длъжници на обществото са масмедиите, където темата за задгробния свят е станала табу или се представя в не-реална светлина. Добре знаем, че тази тема не е особено атрактивна, а да не говорим, че е печеливша. Тя не се харесва не само на света, но и мнозина религиозни я отбягват. По-добре е да се говори за нещо, което ангажира вниманието и печели зрителската аудитория. Поради това медийното и интернет пространството денонощно се пълнят с насилие, хули, разврат, престъпления, наркотици, убийства, смърт... и всичко спира до тук! Нито дума

какво става след смъртта. И след като даден човек се манипулира по този начин, то в него много лесно се формира същият начин на мислене и поведение. Тогава нито училището, нито законите, нито полицията са в състояние да променят нещата. Така обществото формира личности, достойни за ада не само във вечността, но този ад бързо идва още тук, на земята.

8) Ние, хората, често забравяме, че животът не е наша заслуга, а е дар от Бога. Ето защо човек е длъжен да даде отчет за живота си пред Този, Който му го е дал, т. е., пред Бога (Лука 16, 2). Изключително важно е този човек да знае кога и как става това и какви са последствията от този отчет пред Бога. Ако той няма информация за това, то отговорността се поема от този, който е бил длъжен да му я даде – това са отделните християни, Църквата, родителите. Всички знаем, че с този безценен дар от Бога – живота, както и с постиженията на научно-техническия прогрес се злоупотребява изключително много. Така човек бързо или по-бавно програмира съзнателно или несъзнателно приближаването си до отвъдното, без ни най-малко да подозира какво го очаква там. Други пък съзнателно ускоряват този преход в отвъдното чрез добиващата все повече популярност евтаназия, която в някои западни страни е дори законово регламентирана. Разликата между евтаназия, самоубийство и самоубийствен тероризъм е само в методичните подходи. Крайната точка, където всички достигат, е една и съща – ад и вечна смърт.

9) Всеки разумен човек, който знае, че смъртта е нещо неизбежно, би трябвало да си постави и въпроса: „Защо изобико има смърт и от къде е дошла тя? След като смъртта е един универсален феномен – засяга всички, то трябва да има и една универсална причина. Коя е тази причина? Остаряването и „износването“ на организма е следствие, но не и причина. Възможно ли е един любещ и всемогъщ Бог, Който е създал човека по Свой образ и подобие и е вложил в него толкова много интелектуален, духовен и биологичен ресурс, ей така, с лека ръка да допусне венецът на Неговото творение да бъде жертва на смъртта и като ненужна вещь да бъдат захвърляни всяка година 45 милиона човеци в земята? Нима не остава нищо в човека, което да продължава да живее?“ Тъй като всичко това про-

творечи на всякаква логика, то самият човек е непримирим с тази жестока реалност и дълбоко в себе си се утешава и навява на вродения в него стремеж към безсмъртие и вечност, която Творецът е вложил в неговото сърце (Еклесиаст 3, 11). Самият този факт е достатъчен за всеки нормално мислещ човек да не остане безразличен към въпроса за смъртта и задгробния живот, а да търси и намери истината и получи яснота по този така важен въпрос.

10) Мнозина са онези, които ще разберат тази реалност едва в края на живота си. Някои световни диктатори са дошли до тази яснота в предсмъртния си час. Ленин в последните дни от живота си е коленичил пред столовете и масите в стаята си и ги е молил за прошка на греховете си. В предсмъртното завещание на северновietнамския диктатор Хо Ши Мин било написано: „Аз отивам там, за да се срещна с другарите Маркс, Енгелс и Ленин.“ Ето и предсмъртните думи на великия немски поет атеист Хайнрих Хайне: „Умирам с вяра в Бога... и моля Неговото милосърдие да помилва безсмъртната ми душа... Разкайвам се, че съм писал в моите съчинения за духовни неща без нужното уважение.“ Един английски офицер пише в спомените си от Първата световна война: „Многобройните мои наблюдения потвърждават факта, че хора, близко до вратата на смъртта, са виждали ясно миналите си злодеяния... Последните думи на такива винаги са били: „Боже, прости ми, Боже, помогни ми!“ Смъртно раненият войник се моли в окопа за опрощение на греховете си, моли се на Създателя да бъде милостив в присъдата си.“ Известният американски лекар д-р Доналд Уайтакър с право казва: „Много е лесно да си атеист, когато си успешен, но е много трудно да останеш атеист, когато лежиш на смъртното си легло.“ Вернер Гитт добавя: „Миг след смъртта, когато душата застава пред реалността на Бога, атеизмът приключва. В отвъдното атеисти няма!“

11) Борбата със смъртта започва с началото на живота. Още в майчината утроба ембрионът се съпротивлява срещу бруталната намеса на гинеколога при аборта. С раждането започва една нескончаема борба срещу смъртта, т. е. борба за запазването на живота. Смъртта е единственият враг, срещу когото човек воюва

през целия си живот и накрая бива победен. Какво идва след това програмирано поражение? Кой е победителят и каква е съдбата на победения?

12) От биологията се знае, че феноменът „живот“ се състои от три компонента: материя, енергия и биологична информация. Това напълно хармонира с християнския възглед за триединството на човека: тяло, дух и душа. При смъртта настъпва разделение на тези три съставки. Съгласно първия физичен Закон на термодинамиката в природата нищо не се губи, а се трансформира в друга форма на съществуване. Какво става с тези три компоненти на живота при смъртта? Библията дава отговора: *„Човек отива във вечния си дом... и ще се върне пръстта в земята, каквато си е била, а духът ще се върне при Бога, който го е дал“* (Еклесиаст 12, 5 и 7). Така че всяка една от тези три съставки отива на различно място. Тялото в земята, откъдето е взето, духът (източникът на живот) – при Бога, откъдето е дошъл, а душата? Тя отива във „вечния си дом“, за където се е подготвила по време на земния си живот. И това са само две места – рай или ад. Ето защо **душата е най-ценното на този свят**, защото тя е безсмъртна. С право схиархимандрит Йоан казва за душата, че *„тя стои по-ниско от Бога, но по-високо от всичко създадено“* (Симфония, стр. 286). Това потвърждава думите на Христос: *„Каква полза за човека ако придобие цял свят, а повреди на душата си? Или какъв откуп ще даде човек за душата си?“* (Матей 16, 26). Това е великата истина, представена по най-кратък начин.

13) Една много важна причина да се занимаваме със смъртта и задгробния живот е **неизвестността**, пред която човек е изправен относно часа на смъртта. С право Библията казва: *„Само една крачка има между мен и смъртта“* (Първа книга Царства 20, 3). Действително смъртта е ужасно реална и безкомпромисна. Никой не знае кога ще дойде неговият час, както и никой не знае кога ще дойде краят на света, за което Библията на много места говори и за което има твърде много белези, че времето е наближило (виж книгата от същия автор „Какво казва Библията за миналото, настоящето и бъдещето на човечеството – това, което всеки трябва да знае за края на света“).

14) Твърде примитивно е мисленето на онези, които считат, че това, което не се вижда, не съществува. Има много неща, които ние, хората, с нашите пет сетива не можем да възприемем, но това не значи, че те не съществуват. Но има техническа апаратура, чрез която ние се убеждаваме, че те съществуват. Така е с електрическата и ядрена енергия, както и множеството медицински апарати, които визуализират реалности, скрити за телесните сетива. Така и в областта на духовното при много хора възприемателната способност е в „границата на нормата“ и такива възприемат съществуването на невидимото като нещо реално.

15) Страхът от смъртта се наблюдава при много от умиращите пациенти. Единодушно е становището на лекари и духовници, че този страх не е от самата смърт, а от това, което следва след смъртта. Причина за това е, че малко преди смъртта завесата на отвъдното се повдига пред очите на умиращия и първото, което вижда, е, че със смъртта животът не свършва. Това се потвърждава от много разкази на очевидци (предимно лекари и духовници), присъствали в предсмъртния час на умиращи хора.

16) Нека не забравяме и един друг факт, който е добре познат – съществуването на т. нар. „медиуми“, т. е. хора, които могат да установяват контакт с отвъдното и да комуникират с духове, получавайки от тях информация за личности или събития и която информация по друг начин не може да се получи. Широката аудитория възприема дейността на такива хора като нещо положително (дори ги обявява за светци и пророци), докато библейското християнство остро осъжда търсенето и получаването на информация от отвъдното чрез гадатели, магьосници и врачки (Второзаконие 18, 10-12; Левит 19, 31 и 20, 27). Но самият факт, че съществува такава сфера в човешкото битие показва, че животът тук, на земята, не се ограничава само с неговата биологична форма на изява, а има и задгробен живот.

17) Когато човек се премества да живее в друга страна, друг град или ново жилище, той се стреми да узнае колкото се може повече за мястото, където отива. След като знаем, че ще напуснем този свят, логично е да се поинтересуваме от мястото, където ще отидем след смъртта – още повече, че от това място никога вече няма да се върнем. В този смисъл са и думите в Библия-

та: „*Защото тук нямаме постоянен град, но бъдещия търсим*“ (Евр. 13, 14). А животът на човека на тази земя е толкова кратък в сравнение с вечността! Това потвърждава и Библията, където четем: „*Дните на нашия живот са седемдесет години, а при по-голяма сила, осемдесет години...*“ (Псалом 89, 10). Затова псалмопевецът приканва „*да се научим тъй да броим дните си, че да придобием мъдро сърце*“ (Псалом 89, 12), т. е., добре да се подготвим за вечността.

18) Ние, хората, обикновено правим застраховки – застраховаме жилището си, автомобила си, здравето си и т. н. И това го правим, без да сме сигурни, че ще се разболеем, ще катастрофираме, или че къщата ни ще бъде унищожена от природна стихия. Не, ние абсолютно не сме сигурни в тези неща, но за всеки случай се застраховаме, за да сме сигурни, че ако се случат, компенсацията ще бъде гарантирана. Може би не сме сигурни, че има живот след смъртта. По същата логика би било разумно, въпреки нашата несигурност, да се застраховаме. Ами ако действително има такъв...? Тогава коя е най-добрата застраховка? Тази, която ще гарантира пълноценен живот във вечността. Тази малка книжка ще ви даде най-добрия съвет защо, кога и как да се застраховате за живота си след смъртта.

19) От гледище на миогледа хората се разделят на две големи категории – вярващи в съществуването на Бог (религиозни хора), и такива, които вярват в несъществуването на Бог (атеисти). Статистиката на ООН показва, че 84% от хората на Земята се изиявяват като религиозни. Към тази огромна група се причисляват и много бележити представители на науката, изкуството и културата. Невъзможно е тази милиардна маса да се заблуждава. А съществуването на Бога е най-голямата гаранция и за безсмъртието на човека като най-висше Божие творение.

20) На всички ни е известна мъдростта, че „за всичко на този свят се плаща“. За много неща в този живот рано или късно се получава възмездие. Ако това е една неписана житейска истина, то се поставя въпросът какво става с лошото или доброто, което сме сторили и за което приживе не получаваме възмездие? Божията справедливост и човешката логика ни задължават да приемем съществуването на задгробен живот, където всеки ще получи спра-

ведлива присъда за доброто или злото, което е вършил по време на земния си живот (Матей 16, 27).

21) Ще цитирам някои важни основания по темата за безсмъртието от книгата на моя учител от семинарията г-н Александър Величков „Вечният живот“: *Нашият живот има дотолкова цел, доколкото има вечен живот... Това е големият, последният въпрос: за какво живеея?*“ (стр. 44). Богатство, власт, удоволствия, слава и т. н. – това са временни цели, за които често се заплаща висока цена. Освен това смъртта слага край на всички тези цели. Ако всичко това остава в гроба, то тогава каква цел е вложил Творецът в Своето най-висше Творение? Общението, което Бог търси с човека, е началото на вечния живот и то продължава във вечността. В това Библията вижда целта на човешкия живот – общение с Бога тук и във вечността.

22) Човек притежава инстинктивна сигурност, че трябва да има едно място, където ще могат да се изпълнят неговите най-благородни желания и копнежи, но на които в този живот не се получава удовлетворение. Една майка имала глухоням син, който починал, без нито един път да е произнесъл думата „мамо“. След неговата смърт жената живяла още много години, носейки в себе си болезнената рана. Тя остаряла и починала. На небето я очаквал нейният син и радостно извикал към нея: „Мамо! Мила мамо!“

23) Настоящата тема включва понятията „вечен живот“ и „вечна смърт“. Това означава, че вечността на човека преминава или като живот във вечността – т. е. рай, или като смърт във вечността – т. е. ад. Второто понятие е известно още като „смърт след смъртта“ или „втората смърт“ (Откровение 20, 14).

Важното в случая е да се знае, че със смъртта съществуването ни не се приключва. Мнозина мислят, че смъртта слага край на всичко. Когато в Библията се говори за смърт, то в никакъв случай не се има предвид преставане на съществуването. Смъртта е активно състояние, продължаващо във вечността. Кога започва вечният живот и как може да се избегне втората смърт? На този въпрос ще отговорим по-късно в тази книга.

24) Мисля, че хората пропускат най-важното послание на некролозите, надгробните паметници, а и на гробницата като цяло. Тези неща трябва да ни напомнят най-малко три неща: **а)** Да си

спомним за хората, които са живяли преди нас и са си отишли от този свят – как са живяли тези хора и къде е тяхната душа сега?

б) Да не забравяме, че един ден и ние ще трябва да си отидем от този свят – къде ще отидем ние? **в)** И най-важното – какво представлява отвъдното? Здравомислещият човек не би трябвало да остане безразличен към всичко това.

25) Ние, хората, ежедневно получаваме много и каква ли не информация за неща, които изобщо не ни засягат. А информацията за отвъдното...? Има чудесна книга-бестселър от един американски лекар-християнин (Dr. med. Don Colbert): „Това, което не знаеш, може да те унищожи“. Неоправданото невежество относно задгробния свят може да прати мнозина в ада.

Какво казва науката за душата и живота след смъртта?

В областта на медицинската наука съществува огромна литература, която се занимава с въпроса за душата и живота след смъртта. Ние ще цитираме само някои от данните в това отношение.

1) Невробиолози и физици от Харвардския университет (Масачузетски технологичен институт) – в публикация в реномираното научно списание „Modern Physics“ съобщават за съществуването на човешката душа, доказано чрез ултратънък лазерен сноп и свръхмодерна електронна апаратура. Те определят „душата като особена форма на електромагнитна енергия“ и проследяват пътя и поведението ѝ при умиращи пациенти. Установяват, че душата напуска умиращия за 0,6 сек. след издъхването му.

2) Световен конгрес в Калифорнийския технологичен институт (САЩ) с международен фонд за подпомагане на изследванията за душата и живота след смъртта: изнесените доклади от световноизвестни специалисти (д-р Сара Типит, д-р Сам Парния и др.) показват ясно, че съзнанието (душата) продължава да съществува и след като сърцето е спряло, пациентът не диша и мозъкът е престанал да функционира. В повече от 3500 т. нар. „следсмъртни експерименти“ върху пациенти, изпаднали в клинична смърт, д-р Парния установява, че нито кислородното гла-

дуване на мозъка, нито стресовите моменти са причина за преживяванията в състояние на клинична смърт. Д-р Типит представя интервюта с пациенти, преживели клинична смърт след инфаркт. Много от тези пациенти помнели съвсем точно какво са видели и чули, защото възприемали всичко, което се случвало около тях. Усещали как се отделят от тялото си и някак отстрани гледат на всичко, което се случва. В разказите им винаги присъствала светлина и срещи с мъртви починали роднини. Учените в Калифорнийската конференция си поставили целта да продължат научните изследвания и какво точно представлява човешката душа от научна гледна точка. Според тях досегашните опити са достатъчно обнадеждаващи, за да се получат още по-подробни резултати в това отношение.

3) Докладваните резултати от участниците на Калифорнийската конференция се потвърждават и от английски медици от Централната клиника на Саутхемптън, които въз основа на богат материал доказват, че съзнанието на хора, изпаднали в клинична смърт, продължава да е активно и след като мозъкът е преустановил дейността си. Според британските учени това е убедително доказателство за независимия живот на човешкото съзнание (душата) от мозъчната дейност (повече в интернет: **www.sanovnik.bg**).

4) В своята книга „Живот след живота“ проф. д-р Б. Грейсон (САЩ) счита, че мозъкът не продуцира съзнанието, а е негов носител. С това се обяснява фактът, че след спиране на мозъчните функции съзнанието (душата) продължава да съществува. Изследванията си професорът публикува в Amer. J. of Psychiatry.

5) През последните години се провеждат многобройни и подробни изследвания в областта на клиничната смърт. Излязоха много книги с разкази на хора, преживели клинична смърт. Непрекъснато се организират доклади, семинари, срещи, конференции.

6) Преди няколко години в САЩ беше учредена Световна асоциация за изследване на феномена „Близко до смъртта“, известен в световната литература с инициалите IANDS (International Assotiation for Near-Death Studies), в която членуват учени от много държави на света (**<http://iands.org/home.html>**). На този ад-

рес (homepage) интересуващите се могат да намерят огромна информация по настоящата тема, както и най-новите резултати от медицинските изследвания в това отношение. В редовно издаваните информационни бюлетини прави впечатление, че все повече учени медици са убедени в съществуването на душата и след биологичната смърт на човека. Асоциацията организира и радиопредавания под рубриката „Поглед в отвъдното“. Ще спомена само някои от книгите, които са публикувани от известни специалисти към тази организация: „Поглед към вечността“ (Д-р Раймонд Муди), бестселъра „Небето е реалност“ (Тод Бурпо) и др.

7) През септември 2011 г. асоциацията е провела редовния си конгрес под мотото: „Живот, променен завинаги“. Темата на конгреса е промененият живот на пациенти, преживели клинична смърт. Основни говорители на конгреса са били световноизвестните учени медици И. Муди, Б. Грейсон и Е. Александер, които са представили резултатите си от най-новите изследвания в това отношение.

8) Наскоро в германската преса се появиха статии по темата „Има ли действително задгробен живот?“, както и допитване до общественото мнение по въпроса „Вярвате ли в живот след живота?“. Редакцията на известния мюнхенски вестник „TZ“ (23-25 април 2011) се обръща по тази тема към проф. д-р Вилфрид Кун – изтъкнат изследовател в областта на клиничната смърт, световноизвестен специалист по неврология и главен лекар на болницата „Леополдина“ в Швайнфурт (Германия). Въз основа на богат клиничен материал той потвърждава познатите в литературата феномени в това отношение: отделяне на съзнанието от тялото, запазване свойствата на личността, среща с познати починали, преглед на живота и т. н. Повтаряемостта и идентичността на тези сведения карат проф. Кун да си зададе въпроса: *„Не трябва ли да си направим извода, че всички ние имаме душа (съзнание), която съществува независимо от тялото и след смъртта продължава да живее? ... Откакто се занимавам с тези въпроси, вярата ми в съществуването на задгробен живот непрекъснато расте.“* Проф. Кун е убеден, че съвременните изследвания в областта на клиничния феномен „Близко до смъртта“ ще променят досегашните представи на много учени медици.

9) През 2004 г. в немско говорещата част на Европа бе създадено сдружението „Немски приятели на световната асоциация за изследване на феномена „Близко до смъртта“ (**netzwerk-nahtoderfahrung@t-online.de**), което развива доста активна и широкомащабна дейност по въпросите на душата и нейното съществуване след смъртта. Такива организации има в Холандия и Белгия.

10) Група холандски лекари под ръководството на известния кардиолог д-р Pijn van Lommel провеждат широкомащабни изследвания през 2001 г. с 344 пациенти, преживели клинична смърт. Специалистите си поставят въпроса: *„Как би могло да се преживее състояние на ясно съзнание извън тялото в момент, в който мозъкът не функционира – показва хоризонтална (нулева) електрокардиограма (т. е., пациентът е в клинична смърт)?“* Изводът е, че при човека съществува нематериална част, която продължава живота си, след като материалната (тялото) вече е мъртва. В книгата си „Безконечно-то съзнание – нови медицински факти във връзка с феномена „Близко до смъртта“ (издателство „Патмос“) д-р Ломмел описва преживяванията на много пациенти, изпаднали в клинична смърт и върнати отново към живот (<http://www.patmos/endlosses-bewusstsein-p-7834.html>). В рецензията към книгата между другото четем: *„Фактите на автора в книгата са сензационни и поставят под съмнение досегашните обяснения на този феномен. Самият факт, че функцията на мозъка е спряла, а пациентите имат напълно запазено съзнание, ни задължава да приемем съществуването на живот след смъртта.“* Интересно е наблюдението на д-р Ломмел, че не всички пациенти имат описаните преживявания по време на клиничната смърт – при възрастните този процент е по-малък (8-12%) в сравнение с децата (70% от случаите).

11) През април 2010 списанието „МИГнюз“ съобщава, че „екип от учени в Израел под ръководството на проф. Каросис откриват научни доказателства за съществуване на човешката душа с помощта на апарат за магнитно-резонансна томография... В т. нар. „апарат на вярата“ учените установяват в мозъка връзката между мозъчната активност и човешката душа.“

12) Доста подробна специализирана информация по настоящата тема намираме в книгата на известния учен и духовник Александър Милеант „Живот след смъртта“. Авторът обобщава изследванията на редица световноизвестни учени в областта на клиничната смърт. Ето само някои от тези имена и книгите, които А. Милеант реферира: Д-р Морис Ролингс („Отвъд вратата на смъртта“), Раймонд Муди („Живот след живота“, преведена на български – <http://start05.nete-books/duhovnaolit/mistika/reinmand.muudi-jivot.sled.jivota.pdf>), д-р Мелвин Море („По-близо до светлината“), д-р Михаел Сабом („Спомен за смъртта“), Кенет Ринг („Живот по време на смъртта“), Серафим Роуз („Душата след смъртта“), Роберт Кастенбаум („Има ли живот след смъртта?“), д-р Калиновский („Преходът“). Заинтригуващо е съдържанието на книгата на А. Милеант. Ето някои от темите, обсъждани в тази книга: Какво вижда душата в „онзи“ свят? Непрекъснатост на съзнанието; облекчение; тунел и светлина; преглед на живота и съд; нов свят; обликът на душата; срещи с познати; езикът на душата; граница; завръщане; ново отношение към живота; разказ на самоубийци; душата на път към небето; рай и ад и др. В книгата са дадени и много разкази на хора, преживели клинична смърт и реанимирани към живот. Даваме едно обобщено кратко резюме на многото случаи на хора, преживели клинична смърт, описани от автора: Умиращият усеща, че се отделя от тялото и вижда безжизненото си тяло да лежи долу, както и медицинския екип, който иска да го съживи, т. е., той се наблюдава отстрани; човешките му способности са запазени – вижда, чува, мисли, усеща; иска да установи контакт с хората около тялото си, но разбира, че никой не чува гласа му и не забелязва допира му; има необикновено чувство на облекчение, безболезненост и радост; много от преживелите клинична смърт говорят за това как преминават през тъмен тунел и след това попадат в красив свят, където се срещат със свои близки; други попадат всред обилна светлина, други в мрачни места, описвайки отворителни същества, които са видели там; светлина са видели и много деца, които в своята чистота и невинност се намират под покрива на Всевишния; други говорят за „преглед“ на живота им, при който миналото минава пред очите им, чувствайки над себе си съд и висш

разум; някои преживяват отдавна забравени събития, оценявайки моралната страна на постъпките си; сляпородени установяват, че виждат, и споменават конкретно това, което са видели, без никога преди това да са го виждали; след като са реанимирани, те са си останали слепи; личностите, с които се срещат, са имали човешки фигури, но с качества, различни от тези на земята. Една пациентка на д-р Муди казва: *„Получих сърдечен пристъп и се оказах в черна пустота. Разбрах, че напускам тялото си и умирам. След като напуснах тъмнината, видях пред себе си хора. Фигурите им бяха като тези на земята... След това видях чичо ми Каръл, който беше починал отдавна. Той ми каза: Върни се. Делото ти на земята не е завършено.“*

13) В своята книга „Живот след живота“ д-р Реймънд Муди отделя особено внимание на три основни неща, които се срещат при почти всички случаи. На първо място преживелите клинична смърт говорят за среща със светлина, която описват като персонафицирано същество (личност), с което те комуникират не чрез говорима реч, а чрез директна размяна на мисли. Така нареченото от мнозина „същество от светлина“ представя пред човека панорамен поглед на целия му живот преди смъртта. Второто общо за всички случаи е отражението на преживяванията в отвъдното върху живота на реанимираните пациенти. Те добиват ново отношение към Бога, към вечността и към смъртта – преживяванията в отвъдното са променили съществено начина им на живот. И на трето място реанимираните не са искали да напуснат отвъдното и да се върнат отново към живот.

14) Заслужават особено внимание изследванията на известния американски кардиолог д-р Моурис Роулингс. Подробна информация в това отношение читателят може да намери в DVD филма „До ада и обратно“.

15) Препоръчвам на читателите да видят и друг DVD филм – „Поглед към вечността – ФЕНОМЕНЪТ ЛАЗАР“, където документално са представени два истински случая на хора от различни части на света, всеки от които лично се е сблъскал с живота след смъртта.

16) От огромната научна литература по разглежданата тема ще спомена и едно от много известните имена понастоящем –

германския професор по информатика и доктор на техническите науки Вернер Гитт. В публикацията – „Пътуване без завръщане – Какво ще стане 5 минути след смъртта?“ – проф. Гитт дава подробна информация относно душата на човека и съдбата ѝ във вечността (www.wernergitt.de).

17) Интересуващите се от темата могат да намерят обилна информация в интернет под заглавието „Човешката душа“.

18) В заключение ще цитирам американския православен духовник и автор на много книги отец Серафим Роуз: *„Никога преди човечеството не е получавало такива поразителни и ясни доказателства, или поне „намеци“, че има друг свят, че животът не приключва със смъртта на тялото, че има душа, която оцелява след смъртта и която е всъщност по-будна и жива след смъртта. За човек, който е наясно с християнското учение, днешните преживявания „след смъртта“ са само поразителни потвърждения на християнското учение за състоянието на душата след смъртта“* (стр. 888).

От този кратък и обобщен научен преглед по дадената тема могат да се направят следните **седем много важни извода**:

1) Науката потвърждава съществуването на човешка душа, отъждествявана със съзнанието на човека или неговата идентичност, която продължава да съществува и след смъртта.

2) Многобройните свидетелства на хора, преживели клинична смърт и реанимирани към биологичен живот показват, че във вечността има само две места, където душата ще отиде – или в рая, или в ада.

3) Темата за задгробния живот на душата на човека разделя учените специалисти на две големи групи: **а)** Такива, които приемат съществуването на душата и нейния задгробен живот; и **б)** такива, които обясняват преживяванията на пациенти в клинична смърт със специфичните особености на човешкия мозък.

4) През последните 25-30 години значително нараства групата на учените специалисти, приемащи съществуването на душата и нейния живот в отвъдното. За това допринася модерната медицинска техника, даваща възможност за провеждането на детайлни и специални научни изследвания в тази област. По този начин

се дава гласност на едно широко разпространено, но досега малко известно явление. А това явление има огромно значение за много сфери от науката и практиката, както и за формирането на начина на мислене и поведение на отделния човек.

5) Поради огромната литература по тази тематика много лекари и психиатри предлагат да се създаде ново направление в медицинската наука – „за душата след смъртта“. Така през последните десетилетия темата за душата и живота след смъртта от религиозна става все повече научна. Съвременната наука разкрива онова, което досега беше обект на религията.

6) Учените са на път да разкрият тайните на един от петте необясними феномена във Вселената – онова, което става по време на клиничната смърт.

7) Научните резултати от медицинските изследвания на душата по време на клинична смърт потвърждават учението на редица религии и на Библията за душата и нейната съдба във вечността. Освен това резултатите от тези изследвания могат да помогнат както на вярващи, така и на невярващи да се запознаят и по-добре да разберат реалностите на отвъдното и да се подготвят за това, което всеки човек ще види в часа на смъртта и непосредствено след нея. В този смисъл д-р Муди с право казва: *„Защото ще излезе вярно, че не можем изцяло да разберем този живот, докато не хвърлим поглед върху онова, което се намира отвъд него.“*

Религиите по въпроса за душата и задгробния живот

Ще представим в кратка форма учението на някои от познатите религии относно душата и живота след смъртта:

1) Съгласно окултно-теософското учение за прераждането душата временно преминава в астрален план, откъдето тя се преселва в друго тяло (растение, насекомо, животно, човек). Този процес продължава до тогава, докато душата напълно се освободи от натрупаната през живота карма (действие, влияние). Тогава тя се слива с абсолюта (Брахма) или съгласно будизма се разтваря в Нирвана. Такъв възглед напълно противоречи на християнската

вяра. Библията е категорична: „И както на човеците е отредено да умрат един път, а след това – съд“ (Евреите 9, 27).

2) Осъвременен вариант на източните окултни религии е Ню Ейдж движението, където се приема реинкарнация (прераждане) на душите. Во веки и веков човек ще умира и живее и никога не ще се спаси от този кръговрат. Единственият път извън този кръг е йога, която заличава (изгаря) всяка карма. (Цитат по йеродякон П. Граматиков).

3) Според мохамеданското учение починалите души остават в гробовете до Страшния съд, когато ще бъдат възкресени физически. Тогава хората ще бъдат оценявани от Аллах според делата им. Отредените за рая ще се наслаждават духовно и плътски вечно, а тези в ада ще страдат духовно и плътски във вечността. Раят според Корана е място за физическа и духовна наслада, с вкусна храна, напитки и девици (хурии), които ще са на разположение на тези, които са там. В крайна сметка Аллах има правото да премахне от ада онези, чиито грехове той ще прости, и те тогава ще могат да влязат в рая. Неопростените ще останат вечно в ада.

4) Индуизмът учи, че хората не живеят и умират само веднъж, но повтарят живота си многократно, преди да стигнат крайното си състояние. Този процес на циклично прераждане индуистите наричат „самсара“. Целта на всеки индуист е да се освободи от този цикъл, за да бъде в присъствието на Бога или да стане едно с Бог (мокша). За да се получи освобождаване от самсара, индуистите вярват, че трябва да се събере добра карма.

5) Мормоните вярват, че всички хора, които умират, ще живеят вечно. Техните души ще отидат в света на духовете, където ще преминат обучение и подготовка. Според мормоните раят е място, където живее Бог и онези, които го следват. Тези, които не са станали мормони, ще пребивават временно в ада, но ще имат възможност да се покаят и да избягнат вечния ад.

В мормонството се практикува и т. нар. „заместително кръщение“ – ако практикуващ мормон знае, че негов далечен предшественик не е бил мормон, то той може да се кръсти вместо своя предшественик. Така този отдавна починал в небето става мормон и ще отиде в рая. По този начин адът ще остане място само за сатаната.

6) Бахаите вярват в задгробния живот. След отделянето на душата от тялото, душата започва едно пътуване към Бога. Степента на отдалеченост от Бога определя и състоянието на ад, в което се намира душата. Ако душата се развие и стигне до Бога, тя остава в това си състояние завинаги. Според бахаите раят и адът са различни състояния на душата по време на пътуването ѝ към Бога.

7) Католическата църква учи, че тези, които са извършили грехове и не са получили опрощение, ще отидат в т. нар. чистилице. Такива души „трябва да преминат през пречистване, за да достигнат святост, необходима за влизане в радостта на небето“ (Католически катехизис точка 1030-1031). Пречистването е състояние, различно от наказанието на осъдените. Католическата църква учи, че тези, които са извършили тежък „смъртен“ грях и не са били опростени, ще отидат в ада, лишени от Божието присъствие и обречени на вечни мъки. Очистването на душата може да бъде подпомогнато от молитви към Бога и дарения.

8) Православната Църква учи, че след смъртта Бог определя за душата място на пребиваване в съответствие с това, което тя е заслужила, докато е живяла в тялото – рай или ад. Въз основа на светоотеческите писания се вярва, че след смъртта душата преминава през т. нар. „митарства“ (20 на брой), при които се осъществява частният съд на душата според делата ѝ. Православната Църква учи още, че мъченията на грешниците в ада могат да бъдат облекчени или дори премахнати чрез молитви за тях и добри дела на живите, както и с благотворителност, извършвани в тяхна памет (Православен катехизис, СИ, 1991). В православната Църква се вярва, че след смъртта душата на починалия остава до третия ден на земята и след това се възнася при Бога, до шестия ден обикаля рая, след това до тридесетия ден е в ада. На 40-ия ден душата отива на място с неокончателно решение за нейната съдба до деня на всеобщия съд. Освен това се вярва, че некръстени, езичници и еретици нямат достъп до Царството Божие. Повече по този въпрос читателят може да намери в цитираната литература и особено в книгата на монах Митрофан „Задгробният живот“ (стр. 22-27), както и в послеслова от А. Бойкикева в книгата на Ал. Величков „Вечният живот“. Според Бойкикева „християн-

ското вероучение казва, че душите на всички умрели човеци до слизането на Христос в ада, се намирали там, т. е. в ада ... С възкресението Си Христос изведе от там душите на праведниците.“

Странен и непонятен е цитатът от Синаксара на Месопустна събота в книгата на И. Николов („Какво можем да сторим за нашите покойници“) относно съдбата на починалите некръстени деца, където четем: „ниже в пищу райскую, ниже в геену пойдут“, т. е. нито в рая, нито в ада отиват (стр. 29). Според съвременни православни богослови това погрешно виждане в отпечатаните на времето в Русия богослужебни книги е дошло от католическото учение за чистилището. В такъв случай би трябвало да се попитаме къде са отишли първите мъченици при раждането на Христа – младенците, избити от цар Ирод във Витлеем и околностите (Мат. 2, 16)? В книжката на И. Николов четем още: „*И като християни, знаеци, че душите на покойниците не престават да живеят и след физическата смърт, наш светец дълг е молитвено да общуваме с тях...*“ (стр. 82).

Навярно някои от тези широко разпространени възгледи и поверия във връзка с отвъдното са възприети от обредите на езически народи, за което пише и монах Митрофан (стр. 149). В православиято съществуват различия относно задгробния живот, поради което в края на книгата представям виждането на митрополит д-р Йосиф – дългогодишен член на Светия Синод на Българската православна църква. Изложеното от дядо Йосиф съответства на библейското учение по въпроса относно задгробния живот на душите.

Това потвърждава и архимандрит д-р Никодим Милош в книгата си „Св. Кирил и Методий и истината за православиято“ (1903), където пише: „*Според думите на Св. Писание и на светите отци и учители на Църквата душите на умрелите грешници по никакъв начин не могат да се освободят от адските мъки*“ (стр. 96).

Дълг на духовенството днес е да информира народа относно истината за отвъдното, така както тази истина е дадена в светата Библия и в творенията на редица големи авторитети в православния свят. В противен случай езичество, невежество, окултизъм и

антропоморфизъм ще продължават да владеят съзнанието и мисленето на мнозина относно задгробния свят.

9) В протестантските църкви учението за душата и задгробния свят се движи в доста широки граници – от познатото библейско учение, прието от някои свободни протестантски църкви, до възгледи, различаващи се напълно от Библията. Всред някои протестанти е разпространена вярата, че в края на краищата Бог ще опрости всички (т. нар. Allversohnung) и те ще бъдат в рай. В неотдавнашно интервю ръководителят на държавната протестантска църква в Германия (епископ Хубер) публично е заявил, че ад повече не съществува – евангелският Синод в Берлин е решил да демитологизира Библията в това отношение, т. е. да премахне ада. Очевидно тези високообразовани и добре платени богослови не приемат за истина онова, което Христос на много места в Библията говори за ада (Лука 16, 24; Матей 5, 22; 13, 41-42; Откровение 14, 9-11 и т. н.).

10) Евреите вярват в очистване, което става след смъртта. Те се молят за починалия в продължение на 11 месеца с молитва, наречена „кадиш“, молейки Бога да ускори очистването на душата на починалия. За евреина е обидно да се мисли, че греховете на починалия са толкова тежки, че трябва да се молят цяла година за очистването.

11) Свидетелите на Йехова вярват, че със смъртта съществуването на човека напълно спира, тъй като хората нямат безсмъртна душа. Ад не съществува. Въпреки това смъртта не е край на всичко; всеки човек може да бъде запомнен от Бога и в крайна сметка да бъде възкресен.

12) Адвентистите учат, че душите на грешниците няма да се мъчат вечно в ада, а че просто ще бъдат унищожени там. Смъртта е несъзнателно състояние, „сън“ на душата до времето на възкресението.

13) Еволюционната теория като атеистична идеология (еволюционната теория не е наука!) отрича съществуването на душа и задгробен живот. Според еволюционната теория смъртта е задължителна предпоставка и откритие на еволюцията, както и абсолютен край на индивидуалния живот. Според един от най-известните еволюционисти Р. Каплан „задължителното остаряване

и смърт е болезнено за отделния индивид, особено при хората, но това е цената, благодарение на която е могъл да се създаде човешкият вид“ (повече по въпроса в книгата „Еволюция или сътворение – какво казва науката?“ – Свиленов и сътр.)

В противовес на многото религии, които нямат единно мнение за задгробния живот, спорят и се хулят помежду си, ще цитирам отговора по този въпрос на световноизвестния Бийтълс-певец и борец за мир Джон Ленън. Малко преди да бъде убит на 8 декември 1980 г. в Ню Йорк, в интервю за ВВС му е поставен следният въпрос: *„Какво ще кажете за рая и за ада в задгробния свят.“* Певецът отговаря: *„Аз съм християнин и вярвам в живота след смъртта. Вие ме питате за рая и за ада. Раят ли? Това е вечно пребъждане с Бога в Неговата светлина. Адът ли? Това е вечно пребъждане без Бога в тъмнина.“*

От направения кратък преглед могат да се направят следните **три основни извода:**

1) Съществуват две виждания по отношение на задгробния живот: **а)** Всички религии приемат съществуването на душата и почти всички приемат живота ѝ след смъртта. **б)** Еволюционната теория отхвърля съществуването и на двете.

2) Религиите се различават значително относно същността на задгробния живот, което ни задължава да се запитаме най-напред за причината за тази разлика. И на второ място – този факт ни дава основание да се съмняваме в истинността на тези учения, тъй като истината е само една и не може да бъде навсякъде.

3) Причината за различията при християнските религии относно задгробния живот трябва да се търси в добавянето към Библията на човешки елементи относно учението за отвъдното – нещо, което Библията строго забранява (Второзаконие 4, 2 и 12, 32; Притчи 30, 6; Откровение 22, 18).

Такова допълнение към учението на Библията за отвъдното може да се дължи на следните пет причини:

а) Желанието на човека да омаловажи или отхвърли духовните реалности на отвъдното. Такова омаловажаване на Библията може да има само две причини. Или се счита, че дадената от Бога информация в Библията е недостатъчна, или пък липсва доверие

към тази информация. И двете причини поставят под въпрос боговдъхновеността на Библията и забраната на Бога да се добавя или да се отнема от написаното в нея.

б) Да приспособи и направи тези духовни реалности приемливи към мащабите на своето мислене;

в) Да се хареса на останалите живи;

г) Да отхвърли голготската спасителна жертва на Христос и отдаде по-голямо значение на личния принос на човека за достигане на небето (чистилице, митарства и т. н.);

д) Да успокои човека, че това, което е пропуснато приживе, може да се навакса в отвъдното (било чрез лично участие или чрез застъпничеството на останалите живи).

Христос каза някога на садукееите: „*Заблуждавате се, като не знаете Писанията, нито Божията сила*“ (Матей 22, 29). Дали тези думи не са актуални и днес...?

Ето, това са нашите основания да разглеждаме тази най-важна тема за всеки човек именно от три различни гледни точки – от гледище на науката, религиите и Библията. И това правим с единствената цел – да се разбере къде е истината.

Коя е и къде е истината? Кой може да ни даде верния отговор на въпроса „Какво става след смъртта?“

Видяхме, че истината за задгробния живот не може да бъде достигната нито от човеците, нито от техните традиционни вярвания. Ето защо съществуват толкова различни вярвания и представи, които често напълно си противоречат.

Но тогава кой е компетентен по този въпрос, кой може да ни даде правилния отговор относно съдбата на душата след смъртта?

Такъв компетентен отговор може да даде само някой, който би бил в състояние да изпълни следните четири **задължителни условия**: **1)** Сам той да е бил мъртъв; **2)** Да се е върнал от смъртта отново към живот и да не е умирал повече никога; **3)** Да не е подвластен на смъртта, а да има власт над нея; **4)** Това, което

казва, да е достоверно и хората да му вярват и да му гласуват доверие.

Единствената личност в цялата човешка история, която е изпълнила тези четири задължителни условия, е **Иисус Христос**.

Ето какво съобщава Библията по този въпрос:

Първото условие: Той беше разпънат на кръст и след няколко часа умря. Неговите врагове искаха да се убедят, че Той наистина е мъртъв, и те Го прободоха в гърдите с копие, откъдето изтече съсирена кръв и вода. (Йоан 19, 24). И така те се убедиха, че Той наистина е мъртъв. След това Неговите приятели Го погребяха, а враговете Му заповядаха да се запечата и да се охранява гробът. Така и стана. И така, враговете и приятелите Му бяха напълно убедени, че Той е мъртъв. По този начин първото условие бе изпълнено – Той беше мъртъв.

Второто условие: Сам Христос предсказа, че на третия ден след смъртта Си ще се върне отново към живот – ще възкръсне от мъртвите. И това стана точно така. Първите свидетели на възкресението бяха римските войници, които охраняваха гроба. После много от Неговите приятели и ученици видяха възкръсналия Христос. След това Той се явяваше и на мнозина други, както и на един от големите гонители на християните – Савел от Тарс, който стана един от най-великите християнски мисионери на всички времена. Това е св. апостол Павел. Целият християнски свят е приемал и приема като реален факт възкресението на Христос. И тъй чрез възкресението Си, Христос изпълни и второто условие – след смъртта Си Той отново е жив.

Третото условие: В Евангелията се говори за трима души, които Христос е възкресил от мъртвите: Неговия приятел Лазар от Витания (Йоан 11, 41-45), синът на наинската вдовица (Лука 7, 11-17) и дъщерята на Яир (Марк 5, 35-43). Историята на човечеството не познава друга личност, която да има такава власт над смъртта (физическа или духовна), както личността на Христос. По този начин Той е изпълнил и третото условие – да има власт над смъртта. Такава власт Христос е дарил и на някои от Своите последователи.

Четвъртото условие: Сам Христос казва, че Той е дошъл на този свят, за да говори истината (Йоан 18, 37). Той казва за Себе

Си: „Аз съм истината“ (Йоан 14, 6) – нещо, което никой никога не е казвал и го е доказвал на дело. Неговите врагове винаги са търсели повод да Го хванат в лъжа, но това никога не са могли да постигнат. В Неговата истина са повярвали милиарди и за Наговата истина са умирали милиони. И днес стотици хиляди са онези, които дават най-ценното – живота си – за тази истина. Всичко това показва, че Христос е истината, Той е носител на истината и Неговите последователи с пълно доверие приемат тази истина. По този начин е изпълнено и четвъртото условие. Всичко това ни задължава да приемем като истина отговора, който Христос дава относно смъртта и живота след смъртта. Този отговор ние намираме в Библията.

Какво учи Библията за задгробния живот?

В Библията (Евангелието на Лука, 16 глава, стихове 19-31) Христос повдига завесата на задгробния свят и ни дава отговор на въпроса какво става след смъртта на човека. Нека да чуем „Историята за богаташа и бедния Лазар“:

„Някой си човек беше богат, обличаше се в багреница и висон и всеки ден пируваше бляскаво. Имаше тъй също и един сиромас, на име Лазар, който струпавай лежеше при вратата му и петимен беше да се нахрани от трохоите, що падаха от трапезата на богаташа, и псетата прихощаха, та ближеха струпите му. Умря сиромасът, и занесоха го ангелите в лоното Авраамово; умря и богаташът, и го погребяха; и в ада, когато беше на мъки, подигна очите си, видя Авраама отдалеч и Лазаря в лоното му и, като извика, рече: отче Аврааме, смили се над мене, и прати Лазаря да намокри края на пръста си във вода и да ми разхлади езика, защото се мъча в тоя пламък. Авраам пък рече: чедо, спомни си, че ти получи вече доброто си приживе, а Лазар – злото; сега пък той тук ще се утешава, а ти се мъчиш; но освен това между нас и вас зее голяма пропаст, та ония, които искат да преминат от тук при вас, да не могат, тъй също и от там към нас да не преминават. А той рече: моля ти се тогава, отче, прати го в бащината ми къща, защото имам петима

братя, та да им засвидетелствува, за да не дойдат и те в това място на мъката. Авраам му рече: имат Моисея и пророците: нека ги слушат. А той рече: не, отче Аврааме, но ако някой от мъртвите отиде при тях, ще се покаят. Тогава Авраам му рече: ако Моисея и пророците не слушат, то и да възкръсне някой от мъртвите, няма да се убедят.“

Чрез тази история Господ Иисус Христос ни показва какво става в отвъдното след смъртта на човека. Каква информация ни дава тази история относно настоящата тема? Ще представя в систематизирана форма учението на Господ

Иисус Христос относно задгробния свят, дадено ни в историята за бедния Лазар и богаташа:

- 1) След смъртта душата на човека продължава да живее.
- 2) Има само две места, където тя пребивава – едното се нарича рай (лоното Авраамово), където е занесена душата на Лазар, а другото – ад, където се озовава богаташът.
- 3) Попадането на тези две места става веднага след смъртта.
- 4) Тези две места са разделени едно от друго.
- 5) Не е възможно преминаване от едното място в другото.
- 6) Нищо и никой не е в състояние да съдейства за преминаване от едното място в другото. Очевидно Данте Алигиери добре е познавал тази библейска истина, започвайки първата книга („АД“) от своята „Божествена комедия“ с известните думи, изписани над портата на ада: „Надежда всяка тука оставете, всички вие, що пристъпвате тук“.

7) В задгробния свят човешката личност, т. е. душата на човека, запазва всичките си свойства, които е имала приживе на земята – вижда, чува, усеща, говори, спомня си, проявява желания, разпознава личности, страда, радва се, мисли, търси помощ и т. н.

8) От задгробния свят не може да се направи нищо, за да се предупредят хората на земята да не попаднат в ада. Сам Христос на едно друго място казва, че и Той не може да промени съдбата на мъртвите (Йоан 5, 28-30). Ако Господ Иисус Христос не може да направи нищо за мъртвите, то който и да било от живите на земята едва ли би могъл да направи нещо за промяна на съдбата на починалите. Посланието е ясно и недвусмислено: двете насто-

ятелни молби на богаташа към Авраам – да се облекчи страданието му в ада и да бъде изпратен Лазар на земята да предупреди живите – не бяха изпълнени. От това следва, че в отвъдното владеят духовни закони, които не могат да бъдат нарушавани.

9) Единственото, което ще определи мястото на душата във вечността, е вярата и начинът на живот на човека, **докато е жив на този свят**, както и отношението му към Библията. Тези, които я отхвърлят и не живеят според нея, ще попаднат в мястото, където е богаташа. Именно поради тази причина той е в ада, а не затова, че е бил богат.

10) Страданията в ада имат комплексен характер: мъка от пропуснат шанс, неугасим огън, укор към самия себе си, вечна раздяла от Бога.

11) Грижата ни за другите хора, за да не попаднат в ада, може да бъде реализирана единствено и само докато сме живи на тази земя.

12) След смъртта промяна в съдбата на душата на човека не може да стане, тъй като „след смъртта няма покаяние“ (монах Митрофан, стр. 88), а без покаяние няма прощение. Няма библейски основания да считаме, че молитвите на живите могат да променят съдбата на мъртвите. Чрез тази история Господ Иисус Христос показва, че съдбата на човека в отвъдното е необратима.

13) Посланието на Библията е напълно достатъчно, за да може всеки лично да определи съдбата си за вечността.

За всички онези, които **не са запознати с Библията** (християни, нехристияни и атеисти) сам Христос казва: „*Иде час, когато всички, които са в гробовете, ще чуят гласа на Сина Божи и ще излязат: онези, които са вършили добро, ще възкръснат за живот, а които са вършили зло, ще възкръснат за осъждане*“ (Йоан 5, 28-29). Бог е справедлив и Той ще зачете доброто, което човек е вършел приживе. Освен това Библията учи, че човек, виждайки Творението, е длъжен да търси Твореца и да живее според Неговата воля.

14) Поради това никой човек не може да има извинение за своето неверие (Римляни 1, 20-25).

15) Важно послание на тази история е, че смъртта не прави всички хора равни. Смъртта прави равни само телата, които

отиват в земята, но в никакъв случай душите, които отиват във вечността. Ако в този живот хората не са равни, то в задгробния свят различията са неимоверно по-големи. Във вечността Лазар и богаташът не са равни, както не са били равни и приживе.

16) В отвъдното душите имат желание да информират живите на земята относно реалностите на задгробния свят, но според законите на вечността такава възможност не съществува.

17) И накрая – защо Христос ни дава тази история? Отговорът е: това послание задължава всички християни да информират света относно реалностите на отвъдното. Това е една от важните заповеди на Бога към всеки християнин. Сам Бог предупреждава: *„Когато кажа на беззаконника: „Бездруго ще умреш!“ а ти не го вразумяваш и не говориш, за да предпазиш беззаконника от беззаконния му път, та да бъде жив – тоя беззаконник ще умре в беззаконието си, но кръвта му Аз ще подиря от твоите ръце. Но ако си вразумявал беззаконника, а той не се е отвърнал от беззаконието си и беззаконния си път, той ще умре в беззаконието си, а ти ще спасиш душата си“* (Иезекиил 3, 18-19). Разбира се, че на света трябва да се каже истината за отвъдното такава, каквато е дадена в Библията.

Това е отговорът на Христос, даден в Библията относно задгробния свят, т. е. какво става с човешката душа след смъртта на човека. Зная, че за някои читатели тази истина е тежка за възприемане. Невъзможно е за човек да разбере как Божията любов и милост, от една страна, и Неговата справедливост, от друга, се съчетават в едно. Ето защо за човек остава единствената алтернатива – през този живот да се подготви за вечността, която го очаква.

Нека направим една **кратка съпоставка** на това библейско учение за задгробния свят с по-горе представената информация на науката и различните религии по този въпрос: **1)** Науката, религиите и Библията са почти единомислени, че след смъртта човешката душа продължава да живее и че има само две места, където тя остава за вечността – рай или ад; **2)** Научните данни, получени от хора, преживели клинична смърт, потвърждават учението на Библията за съдбата на мъртвите във вечността; **3)** Ученията на различните езически религии за многократни възможности да се

повтаря този живот, както и на някои християнски църкви за възможна промяна на съдбата на мъртвия в задгробния свят, не се потвърждават от Библията.

Поуката и личното решение

Най-важната поука за всеки човек е, че той сам **лично може** да определи съдбата си за вечността, като никога не забравя, че тази възможност той може да упражни само докато е жив на тази земя. Богаташът е знаел пътя към небето, но не го е приел, а си е живял, както му харесва. Това се потвърждава от факта, че той не прави упрек към Авраам, че е осъден несправедливо. Напротив, той приема своята присъда като нещо заслужено.

Библията говори на много места за правото на човек сам да определи съдбата си:

„Пред човека е живот и смърт, и което той пожелае, то ще му се даде“ (Премъдрост на Иисуса Син Сирахов, 15, 17); *„Аз ти предложих живот и смърт, благословия и проклятие. Избери живота, за да живееш ти и потомството ти“* (Второзаконие 30, 19); *„Истина, истина ви казвам: който слуша Словото Ми и вярва в Оногова, Който Ме е пратил, има живот вечен, и на съд не дохожда, а е минал от смърт към живот“* (Йоан 5, 24).

Какво значат всички тези думи на Бога? 1) Нищо друго, освен че човек може сам да определи съдбата си за вечността чрез личното си решение да повярва в Бога и да води живот според волята на Бога; 2) Нищо друго и никой друг чрез каквото и да било (думи, увещания, ритуали, семейни или национални традиции, посредничество и др.) не са в състояние да определят неговата съдба във вечността; 3) Личното решение може да бъде взето само докато човек е жив на този свят; 4) Отговорността пред Бога е лична; 5) Тези, които **притежават Библията**, трябва да знаят, че тя ще извърши с тях две неща, когато те отидат във вечността: или ще ги спаси (ако те я четат и са живели според нея), или ще ги осъди (ако те не са живели според нея, независимо от това, дали са я чели). Неутрално положение няма. Това казва Сам Бог: *„Моето Слово, което излиза от устата Ми, не се връща към Мене празно...“* (Исаия 55, 11). Господ Иисус Христос

потвърждава същото в Новия Завет: „Словото, което говорих, то ще го съди в последния ден.“ А св. Апостол Петър е напълно убеден, като казва на Христос: „Господи, при кого да отидем? Ти имаш думи на вечен живот“ (Йоан 6, 68). Тези думи на великия апостол показват, че вечният живот започва още докато човек е жив на тази земя, след като приеме Христос за свой Господ. Това потвърждава и св. Йоан Кръстител, казвайки: „Който вярва в Сина, има вечен живот“ (Йоан 3, 36). Обърнете внимание на сегашното време на глагола „има“, т. е., този вечен живот се дава тук, сега!

В последната глава на Библията (Откровение 22) Бог дава следните две важни неща, имащи отношение към вечния живот: **1)** Господ казва, че дава **даром** вечен живот на всички онези, които искат този живот (ст. 17). Когато отидат в отвъдното, спасените „ще гледат лицето на Христа и Неговото име ще бъде на челата им“ (ст. 4) и ще бъдат възнаградени според делата им (ст. 12); **2)** Бог потвърждава, че думите, написани в Словото, са „верни и истинни“ (ст. 6) и забранява да се прибавя нещо към Неговото Слово, както и да се отнема нещо от него (ст. 18 и 19). Много голямо е наказанието за онези, които добавят към написаното или отнемат от написаното в Библията.

Практически съвет

От всичко казано дотук става ясно, че придобиването на вечен живот не става нито чрез приятелство или посредничество на даден човек (пък бил той и висш духовник), нито чрез членство към дадена Църква, нито поради традиционна религиозност или добри богословски познания. Тежко болният човек не може да бъде излекуван само поради това, че познава някой добър лекар. Той трябва да отиде при лекаря и да изпълни това, което лекарят му казва.

За онези читатели, които за първи път чуват тази информация или пък досега са били „християни“ по традиция и написаното тук е променило тяхната представа за вечния живот и те желаят да се възползват от поканата на Христа, то на такива търсеци хора бихме предложили следното:

Първо: Ако някой желае да получи вечен живот, той трябва да се обърне директно към Този, който единствено е в състояние да му дари вечен живот – Господ Иисус Христос. Това може да стане с най-обикновени думи към Христа, което Библията нарича молитва. Ако ти никога досега не си се обръщал към Христа с молитва, а имаш желание да бъдеш във вечността с Него в рая (както разбойника на кръста), ти би могъл да се обърнеш към Иисуса със следните примерни думи:

„Господи Иисусе Христe, аз осъзнавам, че моят досегашен живот не е бил по Твоята воля. Моля Те да ми простиш всички сторени грехове и да промениш моя живот. Дари ми любов да чета Твоето Слово и сила да живея според него. Приемам Те сега в живота си като мой Господ и Спасител. Укрепи волята ми и ми дай желание и сила, за да Те следвам. Благодаря Ти, че ме прие да бъда Твое дете. Амин!“

Имай пълната убеденост, че с тази вяра и покана Христос е влязъл в твоя живот, простил ти е греховете и ти е дарил вечен живот. Библията нарича това първо молитвено общение с Иисуса и промяната на живота „раждане свише“, „духовно раждане“, „възраждане“, „новорождение“ (Йоан 3, 3 и 5; Първо посл. на св. ап. Петър 1, 3; Второ посл. на св. ап. Петър 2, 2; Посл. до Тита 3, 5). Не отлагай да сториш това, защото не знаеш какво ти носи следващият ден. Стори го сега! Не търси специален момент, специално място или специален човек, пред когото да сториш това. Стори го в присъствието на Спасителя Христос и **бъди уверен**, че Той ще извърши това, което е обещал. Сам Бог ти дава гаранция за твоето спасение: „А свидетелството е това, че Бог ни е дарувал живот вечен; и тоя живот е в Неговия Син. Който има Сина Божий, има тоя живот; който няма Сина Божий, няма този живот“ (Първо Йоан 5, 1-12). Христос стои пред вратата на твоето сърце и чака да Го поканиш да влезе в теб и поеме ръководството на живота ти!

Чрез духовното раждане (вяра в Иисуса Христа и живот според тази вяра) се приема вечният живот. Поставя се ново начало

в живота на човека. В този смисъл са думите проф. д-р В. Гитт: „Ако си роден само един път (естественото раждане), то тогава ще умреш два пъти (физически и духовно). Ако обаче си роден два пъти (естествено раждане и духовно раждане чрез Христос), тогава ти ще умреш само един път (физическата смърт).“ Повече за духовното раждане – в трудовете на св. Тихон Задонски (Симфония, стр. 337). Бог обича всички хора и иска те да бъдат спасени (Йоан 3, 16).

Второ: Чети всеки ден Неговото Слово – Библията, и води живот според това, което тя учи. Общувай молитвено с Христа и Го моли да ти дава мъдрост да разбираш Неговото Слово и сила, за да живееш според това Слово (Исус Навин 1, 8; Първо Петрово 1, 23), Препоръчваме на тези, които за първи път четат Библията, да започнат от Евангелието на Лука (страница **1257** по изданието на Св. Синод на Българската православна Църква) и след като стигнат до края, тогава да започнат от началото на Библията.

Трето: Посещавай редовно Църквата, за да бъдеш ръководен и да растеш в твоя духовен живот, като имаш общение и с други християни, които живеят така, както и ти. Църквата е мястото, където се покланяме на Бога, учим се от Словото Му и общуваме с други християни. Нищо не трябва да замести ходенето на Църква. С право един известен богослов пише: „Христос е целта, църквата е средството, а Духът е силата.“ Църквата е определеното от Бога общество от вярващи, чрез което Бог работи.

Имай уважение към духовника, когото Бог е поставил да те поучава, наставлява и ръководи в живота ти като християнин. Знай, че пътят към вечния живот е труден. Необходим ти е ръководител! Такъв ръководител е духовникът, който Бог е упълномощил да носи отговорност за теб, както пастирът за овцете. Чудесен пример в това отношение е краткият диалог между св. апостол Филип и финансовия министър на Етиопия в книгата Деяния на апостолите 8 гл., 30-31 ст.: Апостол Филип, виждайки, че този човек чете Библията, го пита: „Разбираш ли, каквото четеш?“ А етиопецът отговори: „Как да разбере, ако не ме упъти някой?“ Този, който ще те упъти в това, което четеш в Библията, е твоят духовник. Това трябва да бъде и най-великата мисия на всеки духовник.

Четвърто: Изпълнявай християнския си и обществен дълг към Църквата, Държавата, семейството си и ближните си. Старай се да предадеш своята вяра и начин на живот на децата си още докато са малки. Бог ти е дал дарби и Той очаква да ги използваш за Негова слава.

Пето: Свидетелствай навсякъде, където имаш възможност, за това, което Бог е сторил с теб – как ти е простил греховете и ти е дарил вечен живот. Най-доброто свидетелство е твоят начин на живот според вярата, която ти е дарена.

Шесто: Отбягвай всякакви лъжеучения и секти и се придържай с вяроност към Божието Слово, като не се отклоняваш, не правиш компромиси и не приемаш онова, което противоречи на написаното в Библията. Най-важният белег, по който ще ни познаят, че сме спасени християни, е любовта ни към Бога и към другите хора (Йоан. 13, 35).

Седмо: Не се обезсърчавай от слабостите, греховете и пропуските на другите, както и от грешките на духовенството и Църквата в миналото и сега. Не критикувай, но ако можеш да допринесеш за тяхното преодоляване, то не се бави да го сториш. Отнасяй се с любов към християните от другите християнски църкви, като споделяш с тях онова, което ви свързва, а не онова, което ви разделя. Има толкова много неща, които са общи за християните! Онези, които поради мнима благочестива ревност хулят инославните, не трябва да забравят думите на св. апостол Павел: „*Кой си ти, който съдиш чуждия слуга? Пред своя Господар стои той, или пада. И ще бъде изправен, защото Бог е мощен да го изправи*“ (Римляни 14, 4). И още: „*Ако е възможно, доколкото зависи от вас, живеете в мир с всички човеци*“ (Римляни 12, 18). Никога не забравяй, че в края на краищата всеки лично ще се яви пред Христовото съдилище, за да отговаря за живота си (2 Коринтяни 5, 10). Тогава ще се види кой е бил на страната на истината.

Осмо: Никога не забравяй, че най-важното ти основание за това, че си християнин, е делото, което Господ Исус Христос стори за теб на Голгота – чрез саможертвата на Кръста отвори пътя ти към вечния живот. Благодари на Бога, че ти е дарил милостта да приемеш тази покана на Спасителя. Не мисли, че с до-

брите си дела ще заслужиш този вечен живот. Чрез добрите дела ти показваш, че си приел Христос в себе си и си спасен. Добрите дела са демонстрация, а не мотивация! Тези дела трябва да видят хората и „да прославят вашия *Небесен Отец*“ – ето това е целта на добрите дела (Матей 5, 16). Те не ти отварят вратата за вечния живот, а само показват на света, че ти живееш този живот.

Девето: Знай, че който вярва в Христа и живее с тази вяра, не върши съзнателен грях, не търпи неизповядан и неопростен грях, не ходи по път, по който Христос не би вървял, и живее с дълбоката увереност, че Христос знае всичко, което става с него. Християнинът знае още, че не е освободен от проблеми, трудности и изпитания в живота си, но че той има свободата всичките си грижи и проблеми да възложи на Христа (1 Петрово 5, 7). Живеейки така, християнинът получава пълната увереност, че след смъртта си той ще отиде при Христа и ще бъде жив във вечността с Него (Йоан 11, 25).

Десето: Всички онези, които са повярвали в Иисуса, трябва много да внимават да не изгубят дареното им спасение. Библията многократно предупреждава: „*А праведният* (т. е. спасеният, този, който има вечния живот“ б. а.) *чрез вяра ще бъде жив; ако пък се отклони, душата Ми няма да благоволи към него*“ (Евр. 10, 38). „*Затова, който мисли, че стои, нека гледа да не падне*“ (1 Кор. 10, 12). „*И праведник* (т. е. спасеният), *ако отстъпи от своята правда и постъпва неправедно... ще бъде ли жив?... поради беззаконието си, що е вършил... той ще умре*“ (Пророк Иезекиил 18, 24). Освен тези директни предупреждения, Библията ни дава и примери на хора, изгубили вечния си живот – Иисус имаше ученици, които Го изоставиха (Йоан 6, 66), а друг един (Юда) дори Го предаде.

Библията говори за **две категории хора**: за такива, чиито имена са записани в Книгата на живота (на тези, на които им е дарен вечен живот) и такива, чиито имена не са записани в тази книга, т. е. неспасените (Фил. 4, 3; Откр. 17, 8; 20, 15). Но Библията **предупреждава**, че имената на записаните в книгата на живота могат и да бъдат изтрити (Пс. 69, 28; Откр. 3, 5), ако тези хора отстъпят от вярата си.

На онези, които са превърнали вярата в традиция, ритуал,

средство за успокоение на съвестта или религиозен фанатизъм, а не в живот, на такива Господ Иисус казва: „*Не всеки, който Ми казва: Господи, Господи! ще влезе в Царството небесно, а оня, който изпълнява волята на Моя Отец Небесен*“ (Матей 7, 21). Не е възможно някой да е повярвал в Христа, да е приел вечния живот и да продължава да си живее както досега. Такъв трябва да се попита дали изобщо е повярвал, или просто се самозалъгва! На такива, които се наричат християни, но не изпълняват написаното в Библията, Христос ще каже: „*Никога не съм ви познавал; махнете се от Мене вие, които вършите беззаконие*“ (Матей 7, 23).

Не се съмнявай в живота след смъртта!

Ще дам четири вълнуващи и насърчителни примера от историята, които убедително демонстрират вярата в Христа и живота с Него във вечността:

Първи пример: Човек не може да остане равнодушен към хилядите християни, които през първите три века умряха мъченически на римските арени с думите „Pro Christo! Christus regnat!“ (За Христа! Христос царува!). Този период от историята е пресъздаден по неповторим начин от Хенрик Сенкевич в знаменития му роман „Quo Vadis“, където четем, че тези мъченици сториха това от любов към Спасителя и с вяра във вечността, показвайки на дело, че „*притежават щастие, което нищо не може да разруши, понеже смъртта, която за езическия свят е край на всичко, за вярващия християнин ще бъде само преминаване към покой, неизразима любов и голяма радост във вечността.*“ Великият апостол Петър издига ръката си за благослов към мъчениците и им казва: „*А сега ви благославям, деца мои, за мъки, за смърт и за вечен живот..!*“ Чрез един от своите герои авторът с възхита се провиква: „*О, Петроний, ти видя колко утеха и издръжливост дава това учение, колко търпение и смелост вдъхва срещу смъртта... Хората не са познавали досега Бога на любовта, Когато биха могли да обичат, затова и не са се обичали помежду си... Аз съм щастлив с моята избраница, защото обичам нейната безсмъртна душа и двамата обичаме Христа,*

а в такава обич няма нито раздяла, нито изневяра, нито промяна, нито старост, нито смърт. Защото, когато премине младостта и красотата, когато телата ни увехнат и ги покоси смъртта, любовта ще остане, понеже ще останат душите ... Разумът и сърцето говорят, че това учение е божествено и е най-доброто.“ Потресаващи са думите на главната героиня Лигия, която, малко преди да бъде изведена на арената, се обръща към своя годеник Марк Виниций – бивш генерал от римската армия, с думите: *„Аз вече отивам при Христа, Марк, но те обичам и винаги ще те обичам ... Аз не се страхувам от мъките и смъртта, защото отивам на Небето. Помисли, че тук е цезарят, а там е Спасителят, благ и милосърден. И няма смърт...“* След това тя целуна ръката му и му каза: *„О, скъпи Марк, не плачи за мене и помни, че ти ще дойдеш там при мен. Малко живях, но Бог ми даде твоята душа...“* Авторът довършва тази покъртителна сцена, станала в подземиято на римската арена, с краткия коментар: *„И двамата почувстваха как душите им се възвисиха и почнаха да се молят...“*

Втори пример: На 17 септември православната Църква почита паметта на мъчениците Вяра (12), Надежда (10), Любов (9) и майка им София, живели в края на първия и началото на втория век в Рим. След като император Адриан разбрал, че те са християнки, положил големи усилия чрез обещания и заплахи да ги принуди да се откажат от вярата си в Христа и да принесат жертва на римските богове. По време на мъченията, на които били подложени тези деца, майка им се молила и ги увещавала: *„Не скърбете, деца мои, че се лишавате от временния живот заради вечния. Христос Спасителят е вечно здраве, неопишуема красота, безсмъртен, вечен живот!“* Трите момичета с голямо мъжество и твърдост понасяли страданията, завършвайки така рано своя земен живот. Изворът на тяхната сила намираме в думите на майка им, която утешава Надежда с думите: *„Ще отидеш при сестра си Вяра и заедно с нея ще застанеш пред Спасителя!“* Най-малката, Любов, преди да бъде посечена, отправила поглед към Небето с думите: *„Господи, Иисусе Христе, възпявам и благославям Твоето име, че ме приемаш заедно с моите сестри!“* И това са думи на едно деветгодишно дете... След няколко

дни и майка им предала душата си на Спасителя, убедена, че отива при дъщерите си.*

Трети пример: Уникално е преклонението пред личността на Христа от най-великите представители на цялостното културно и духовно наследство на човечеството. Когато „Тайната вечеря“ била готова, художникът повикал свой приятел и го попитал кое му харесва най-много в картината. Отговорът бил: „Чашата. Тя е просто вълшебна и надминава по красота всичко. „Така ли“ – отговорил художникът. Взел четката и заличил чашата от картината. „Какво направихте? Та тя беше тъй красива!“ Леонардо да Винчи отговорил: „Не искам нищо да засенчва lika на моя Спасител ...“

Четвърти пример: Един атеист посетил преди години островите Фиджи и казал на главатаря на туземците: „Вие сте велик главатар, но съжалявам, че сте послушали мисионерите и сте

---

* В телевизионно предаване по темата за смъртта водещата журналистка ме попита дали има разлика между смъртта на мъчениците, смъртта при атентаторите самоубийци и тази при камикадзетата (последните две понятия много често се отъждествяват). Разликата е огромна. Християнските мъченици биват убивани затова, че не правят компромис с вярата си в Бога и с вечния живот. Атентаторите-самоубийци убиват други поради фанатизъм, за отмъщение и в очакване на блаженство след смъртта в някакъв си въображаем рай. Саможертвата при камикадзетата (пилоти-самоубийци, използвани в Япония по време на Втората световна война) е високостепенна изява на героизъм във военно време или на алтруизъм при природни или технически бедствия, където хора рискуват живота си, за да помогнат на други. Огромната разлика при тези три категории е в мотивацията и целта: при мъчениците мотивацията е любов към Бога и хората, а целта – вечният живот; при атентаторите мотивацията е омраза, а целта – отмъщение и смърт; при камикадзетата мотивацията и целта е да се поразят врага или пък да се направи добро на друг човек с цената на собствения живот. Каква е съдбата на тези три категории във вечността? Мъчениците – вечен живот при Бога в рая, атентаторите – вечна смърт при сатаната в ада, камикадзетата ще бъдат съдени според делата им. Не трябва да се забравя и фактът, че животът е дар Божий и никой няма право да отнема нито чуждия, нито своя живот. Независимо от мотивацията и целта на деянието при камикадзетата става дума за самоубийство. При тях е в сила една мъдра немска поговорка: „Доброто е враг на най-доброто.“

станаха християни.“ Старият вожд посочил един голям камък и спокойно отговорил: „*Преди мисионерите да ни донесат Библията, на онзи камък разбивахме главите на човешките си жертви и печяхме телата им за нашите пиришества. Ако не беше тази книга, която ни е обърнала от диваци в християни, Вие никога нямаше да излезете от това място; ако не беше Евангелието, което Вие презирате, щяхте да бъдете убит и изяден.*“

Как да си обясним това огромно влияние на Христос върху плеядата мъченици, върху новопокръстени диви племена, както и върху такива велики гении? А ето само още някои имена, на които човечеството дължи своя научен, културен и материален прогрес – личности, които смирено благоговейт пред учението и делото на Христа: Пастър, Коперник, Кеплер, Нютон, Франклин, Микеланджело, Лайбниц, Лавазие, Емерсон, Вагнер, Фламарион, Макс Планк, Иван Петрович Павлов, Миликан и много, много други. Възможен е един-единствен отговор: това е така, защото Христос донесе истината за вечния живот (Йоан 18, 37). А това е най-важното нещо за всеки човек.

А на онези, които все още се съмняват в съществуването на Бога, както и в живота след смъртта, ще дам нещо от областта на медицината – твърде поучителната алегория „**Разговор преди раждането**“:

В корема на една бременна жена имало близначета, които се „разговаряли“ помежду си:

Първото бебе пита: Всъщност вярваш ли, че има живот след *раждането*?

Второто бебе: Разбира се, че има живот след *раждането*. Нашият живот тук се състои в това да растем и да се подготвим за живота ни след *раждането*, както и да станем достатъчно силни за този живот.

Първото бебе: Глупости! Няма такова нещо. Как изобщо би изглеждал някакъв си живот след *раждането*?

Второто бебе: И аз не зная точно как ще изглежда този живот. Но със сигурност ще бъде много по-светло, отколкото е сега тук. И сигурно ще можем да ходим и да се храним с устата си.

Първото бебе: Какви глупости говориш? Да ходим! Та това не може да стане. И да се храним с устата си? Какво смешно нещо!

Та ние си имаме пъпна връв, която чудесно ни храни. Освен това е изключено да има живот след *раждането*, тъй като пъпната връв е доста къса.

Второто бебе: Не, не! Има живот след *раждането*. И той ще бъде по-различен от сегашния ни живот в корема.

Първото бебе: Та още никой не се е върнал след *раждането* отново в корема. Така че с *раждането* животът ни свършва. А както виждаш, животът е един такъв тормоз и тъмнина!

Второто бебе: Въпреки че не зная точно как изглежда животът след *раждането*, то съм сигурен, че ние тогава ще видим нашата *майка* и тя ще се грижи за нас.

Първото бебе: *Майка!*?... Ти вярваш в съществуването на *майка*? Та къде е тя, моля?

Второто бебе: Ето тук, навсякъде около нас. Ние живеем чрез нея и в нея. Без нея изобщо нямаше да съществуваме.

Първото бебе: Глупости говориш! Никога не съм забелязало съществуването на някаква си *майка*. Значи, такава не съществува...

Второто бебе: Понякога, когато ние сме съвсем спокойни, аз я чувам да пее и я чувствам как ни гали. Аз съм напълно убедено, че истинският ни живот започва едва след нашето *раждане*.

Уважаеми читателю, прочети отново тази алегория и замес-ти в нея думата „раждане“ с думата „смърт“ и думата „майка“ с думата „Бог“ и тогава си отговори на въпроса, кое от тези две бебета си ти...!

Пътуване без завръщане!

Един крал имал особено даровит придворен глупак, от когото бил много доволен. В знак на благодарност кралят подарил на този шут един малък златен скипър с думите: „Аз съм много доволен от служението ти като придворен глупак и съм убеден, че по-добър глупак от теб няма. Но все пак, ако някога срещнеш по-даровит глупак от тебе, моля те да му дадеш този златен скипър“. „Така и ще направя! Но може би няма да намеря такъв“ – отговорил придворният глупак.

Минали много години. Кралят се разболял тежко и бил на

умиране. Тогава той пожелал да се позабавлява с придворния си глупак. В хода на разговора кралят му казал: „Заминавам на едно дълго пътуване, от което няма завръщане.“ Глупакът добронамерено попитал краля: „Сигурно много добре си се подготвил за това пътуване.“ „О, не! Изобщо не съм имал време да се подготвя за това пътуване!“ „Как така?“ – казал глупакът. „Ти си знаел за това пътуване... и изобщо не си се подготвил за него?“ „Да, за съжаление е така“ – с тъга отговорил кралят. Тогава придворният глупак отишъл бързо в стаята си, откъдето донесъл златния скиптер и го дал на краля с думите: „Кралю честити, когато ми подари този скиптер, ти ми каза, че ако срещна някога по-голям глупак от мене, да подаря на такъв този златен скиптер. Ти си този по-голям глупак от мене. Ти си знаел, че ти предстои това пътуване, от което няма завръщане, и въпреки това не си се подготвил...!!!“

Нека нашите читатели сами да направят коментара и си извадят поука от този разказ ...

Пътуващият трябва да знае за къде пътува и да се подготви за това пътуване.

Приеми вечния живот сега!

Но какво ни ползва, ако знаем, че има задгробен живот, запознати сме с неговата същност и сме убедени, че трябва да се подготвим за него, а не предприемем тази подготовка своевременно. Във връзка с това ще завършим с една действителна история от близкото минало:

„Християнски мисионер в Африка забелязал по време на богослуженията, че един възрастен човек от местното племе редовно посещавал службите и старателно си водел записки от проповедите на мисионера. След няколко месеца мисионерът решил, че туземецът е достатъчно подготвен, и го попитал дали не би желал да приеме Исус Христос за свой Господ и да се кръсти. Туземецът му отговорил: „Да, ще го сторя, но след една година!“ Минали още няколко месеца и мисионерът отново го попитал и получил същия отговор: „Да, но след една година.“ Случило се, че туземецът се разболял тежко и го закарали в болница. Било му предписано лекарство, което един-

ствено щяло да му помогне, ако се вземе веднага. Туземецът знаел, че мисионерът разполагал с това лекарство, и помолил чрез свои близки за него. Мисионерът приготвил жизненоважното лекарство, отишъл при смъртно болния и му казал: „Ето ти лекарството, но ще трябва да го вземеш след една година!“ „Та аз съм смъртно болен и ако не го взема веднага, то след няколко дни ще съм мъртъв!“ Туземецът разбрал какво иска да му каже мисионерът... След като оздравял, той приел Христос и се кръстил.“

Библията многократно предупреждава: „Днес, кога чуете гласа Му, да не ожесточите сърцата си“ (Евреите 4, 7).

Всички хора страдат от тежка духовна болест, срещу която има едно единствено лекарство. Болестта се казва „**грях**“, а лекарството – Господ Иисус Христос. Варненският митрополит д-р Йосиф пише: „Лекарството е да **се роди човек отново**, както учи Сам Иисус“ (стр. 260). Това Библията нарича новородение (Йоан 3, 3).

От написаното дотук става напълно ясно, че единственото средство, за да се излекуваме от болестта „грях“ и да достигнем вечния живот, т. е. да бъдем духовно здрави, е да приемем Иисус Христос като свой Господ и Спасител. В това беше напълно убеден и св. апостол Петър, който казва за Христос: „...И в никого друго няма спасение; защото под небето няма друго име, на човеци дадено, чрез което трябва да се спасим“ (Деяния на светите апостоли 4, 11-12).

Христос иска да влезе в твоя живот и ти да бъдеш в рая с Него през вечността. Не се бави да повярваш в Него и да Го приемеш сега, докато имаш тази възможност. Утре може да бъде късно...

МИСЛИ ЗА СМЪРТТА И ОТВЪДНОТО

от

Варненски и преславски митрополит д-р Йосиф (1898–1988),
дългогодишен член на Св. Синод
на Българската православна Църква

Смъртта – най-добър вестител на истината.

Със смъртта започва вечната участ, за която човек се е под-

готвил тук на земята... Ние живеем на земята, като че ли сме вечни тук, като че ли никога няма да умрем. Бедата ни е в това, че нехаем пред истината, която смъртта непрекъснато ни вести... В присъствието на мъртвец ние мислим за миналото на покойника, но не мислим за нашето минало и за нашето бъдеще. Какво ще стане, когато и ние умрем и пред нас се изпреди строгата и внушителна истина за вечността?...

А след смъртта – какво?

Не се тревожете, учи Христос, за смъртта на тялото, а се замишлете над вечната съдба на душата... Душата ви ще живее вечно, защото е вдъхната от Бога... Думата „ад“ не е много приятна. Тя е непопулярна, противоречива и при много случаи криворазбрана... В основата си адът е раздяла с Бога. Това е „втората смърт“... Ще изпрати ли любещият Бог човек в ада? Отговорът е – да! Но Той не го изпраща с желание. Човек осъжда сам себе си, като отказва начина за спасение, посочен му от Бога... Ако един човек е болен и извика лекар, който му предпише лекарство, но болният откаже това лекарство и умре, кой е виновен за смъртта?... Точно по този начин Бог предписва лек за болестите (греховете) на човешкия род. Това лекарство е вяра, свързана с покаяние и преданост към Исуса Христа. **Лекарството е да се роди човек отново**, както учи Сам Христос. Ако съзнателно го откажем, ще трябва да понесем последствията, без да виним Бога. Грешка на Бога ли е, че сме отказали лекарството?... Странно е, че хората се приготвят за всичко, освен за смъртта... Ако се премествате в нов дом, искате да знаете всичко за обстановката, в която отивате да живеете... И тъй, щом като ние ще прекараме вечността някъде, трябва да знаем всичко за това място. **Сведенията относно Небето се намират в Библията...** Срещат се хора, които питат: „Вярвате ли, че Небето е място в буквален смисъл на думата?“ Отговаряме: Да! Защото Исус е казал: „*Отивам да ви приготвя място*“ (Йоан 14, 2)... Много хора са питали: „Къде е Небето?“ В Свещеното Писание не се казва къде точно е Небето... Но независимо от това къде е разположено, Небето се намира там, където е Христос! ... Можете да попитате: „Ще се познаваме ли помежду си на Небето?“ Библията посочва на много места, че това ще бъде време на велико събиране с тези, които са си отишли по-рано ...

Има хора, които питат: „Какво ще правим на Небето?“ Библията казва, че ние ще служим на Бога. Там ще има работа да се върши за Бога. Това ще бъде живот безкраен в радост, послушание, щастие и възхвала на Бога ... **Библията учи, че в момента, в който умира, благочестивият християнин, отива незабавно при Христос.** Там душата му чака възкресението, при което тялото и душата ще станат отново едно цяло. Вечността, в която душата влиза след раздялата с мъртвото тяло, е нещо непроменимо. Тя не подлежи на непрекъснати изменения ... Човек влиза във вечността в оня миг, в който е издъхнал... **В покаянието е тайната на блажената вечност ...** Затова Господ Иисус Христос е започнал Своето служение на човечеството с божествения призив **към всички** „Покайте се!“ (Мат. 7, 14).

Представата за задгробния свят.

Ярко доказателство, че **в мига на смъртта човекът е вече в рая или в ада**, е случаят с разбойника, който е висял на кръста отдясно на разпнатия Христос. При страшните мъки на кръста той се покаял, изповядал греховете си и помолил за милост страдащия Богочовек. И Господ му отговорил: „Днес ще бъдеш с Мене в Рая“ (Лука 23, 39-43)... Наистина ние не можем да имаме широка представа за условията на задгробния живот. Но това не е беда. Онова, което трябва да знаем, за да се отправим нататък, ни е добре известно... Словото Божие ни уверява, че всъщност не само по душа, но и по тяло ние сме безсмъртни. Чрез една безусловна заповед на Божието всемогъщество прахът от нашите кости наново ще се превърне в тяло... В задгробния свят тялото на човека ще бъде същото, каквото е било в земния живот, но вече неограничено от материята, свободно от естествените за земните условия промени... Ако познавахме напълно отвъдния свят, ние бихме оползотворили ревностно земния живот... Безполезно и наивно би било, следователно, да се тревожим за неща, които според мъдрата повеля на Божието провидение не може да знае в подробности никой човек на земята...

Съдът на Бога

Съдията е Богочовекът Иисус Христос, Господ, Премъдрият, Всесправедливият ... Съдът завършва с присъда, с решение, което е валидно завинаги. Ужасно е да бъдеш засегнат от злополучие

или някоя природна стихия. Но още по-ужасно е да попаднеш в ръцете на Всеправедната Божественост... „*Страшно е да попадне човек в ръцете на живия Бог!*“ (Евр. 10, 31)... За едните присъдата на Божия съд гласи: „*Махнете се от Мен и отидете във вечния огън!*“ (Мат. 25, 41). А за другите: „*Елате вие, добри и верни слуги; влезте в радостта на вашия Господ!*“ (Мат. 25, 21) ... За всичко, което ти доброволно вършиш или говориш, мислиш или проектираш, запази живото съзнание за твоята по-сетнешна отговорност. Не питай: какво ще кажат хората? А питай: какво ще каже Бог? ...

Възмездие

Това, което трябва да знаем, за да можем да съществуваме, ние знаем. Онова, което не ни е потребно да знаем, е скрито за нас. Върху него можем само да размишляваме ... В задгробния свят за всеки неизкупен тежък грях е отредено нескончаемо наказание ... Всяка надежда за край на мъките е изключена ... Глупаво е човек да затваря очите си пред тая бездна, в която сигурно ще падне. По-добре жестока истина, отколкото фалшиво успокоение. **Силна светлина върху разглежданата истина Христос дава в историята за бедния Лазар и разточителния богаташ** (Лука 16, 19-31).

(Цитат от книгата „Молитвени размишления за Бога и човека“, СИ, 1980, стр. 250-273)

Уважаеми читателю,

тези велики слова, оставени ни от блаженопочившия дядо Йосиф, когото имам честта да познавам, ни показват ясно, че хората в света могат да бъдат разделени на следните четири категории:

1) Такива, които отричат Бога и вечния живот. Ако не се покаят, то след смъртта си те ще се озоват във вечната смърт в присъствието на сатаната и неговите демони.

2) Такива, които приемат Бога и съществуването на задгробен живот, но живеят в грях и водят живот против волята Божия. Без покаяние и живот според вярата и те след смъртта си ще се озоват при първата група.

3) Такива, които са религиозни и живеят според законите на своята религия. След смъртта си те ще бъдат съдени и ще бъде въздадено според делата им.

4) Такива, които са повярвали и приели Господ Иисус Христос за свой Спасител и водят живот според Неговата воля, дадена ни в Библията. На такива Подателят на вечния живот – Христос, ще каже: „*Елате вие, добри и верни слуги; влезте в радостта на вашия Господ!*“ (Мат 25, 21).

Немският класик Йохан Готфрид фон Хердер характеризира тази четвърта категория хора много сполучливо в разказа си „**Тримата приятели**“:

„Един човек имаше трима приятели. Единият от тях обичаше особено много. Той му беше така близък, че те всеки ден бяха заедно. Той му се радваше твърде много, въпреки че този приятел имаше и много други близки приятели.

Към втория приятел любовта му не беше така голяма. С него се виждаше от време на време, и то предимно при поводи от семеен и роднински характер.

Този човек имаше и трети приятел, за когото рядко се сещаше и още по-рядко виждаше.

Един ден се случи така, че човекът получи призовка от съда. Съдията го обвиняваше, че е извършил някакво тежко престъпление. Този човек знаеше, че никога не е извършвал такова нещо, но как можеше да докаже своята невинност? И си каза: „Ще отида при моя най-близък приятел и ще го помоля да дойде и да свидетелства пред съдията за моята невинност.“ Отиде и помоли приятеля си, но този му отговори: „Бих дошъл, но имам много работа, много други приятели, с които съм ангажиран. Нямам време.“ Разочарован от отказа, този човек отишъл при втория си приятел и го помолил за същото. „С удоволствие ще дойда.“ И тръгнали към съда. Но пред вратата на съда този приятел му казал: „Знаеш ли, не съм сигурен дали действително не си извършил това престъпление. Не мога да вляза при съдията.“ И се върнал. Дълбоко отчаян, човекът се сетил и за третия си приятел и си казал: „Ще се пресрамя и ще го помоля. Въпреки че не ме познава добре, може би ще се съгласи да каже добра дума за мен пред съдията.“ Като чул молбата му, този приятел с радост възкликнал: „Вед-

нага идвам с теб!“ И отишъл с него в съда, и свидетелствал пред съдията, и този човек бил оправдан...”

ПОУКАТА:

Трима приятели има човек на този свят: парите, роднините и вярата в Бога с добрите дела.

В деня на смъртта парите са първите, които го напускат и не искат да чуят повече за него; роднините го придружават само до гроба (вратата на съда) и след това се връщат обратно; вярата в Бога с добрите му дела го придружават до гроба, в гроба и пред Съдията, пред Когото той трябва да застане. Те бяха единствените свидетели, които говориха пред Съдията за този човек и той бе оправдан...”

Този разказ потвърждава думите на Бога в Неговото Слово: „Делата им вървят заедно с тях“ (Откровение 14, 13).

ПОСЛЕСЛОВ

Като потвърждение на всичко написано дотук ще цитирам от швейцарското списание „Ethos“ (№6, 2011, стр. 38-41) рецензията на две новоизлезли книги: **„Детето, което се завърна от рая“** (Kevin and Alex Malarkey, Охайо, САЩ) и **„Рай действително има“** (Todd Burpo, Небраска, САЩ).

След тежка автомобилна катастрофа шестгодишният Алекс от Охайо изпада в кома, от която се събужда след 75 дни и разказва, че веднага след катастрофата Исус го завел в рая. Раят бил прекрасно място и трудно могло да се опише с думи. Цветовете били чудесни, природата невероятно красива, музиката вълшебна – картина, която надминавала всяка представа. Но Бог искал момчето да се върне обратно на земята, за да разказва на другите това, което е видял.

Подобни са преживяванията на четиригодишния Колтон, който бил подложен на сложна операция. Няколко месеца по-късно детето разказва, че по време на операцията било в рая. Родителите му забелязват, че след операцията детето има известни библейски познания. Веднъж при погребение на техен близък момчето попитало баща си: *„Тате, починалият човек имал ли е Исус в сърцето си? Би трябвало. Иначе той сега няма да е в рая.“* Друг път при детска игра той се държал грубо с другарчетата си, но веднага се корегирал: *„Аз зная, Исус ми каза да бъда мил и любезен!“* По-късно детето разказало нещо за Йоан Кръстител. Тогава баща му го пита откъде знае всички тези неща. Колтон отговаря: *„Научих ги, когато бях в рая.“* Към всичко това се добавя и нещо покъртително, а именно разказа за срещата, която момчето имало в рая със сестричката си, починала преди раждането, т. е. по време на бременността на майка му. Бащата и майката останали потресени от чутото. Та те никога не били разказвали на Колтон за този спонтанен аборт на майката преди няколко години! Те дори не знаели пола на умрялото и абортирано бебе! Колтон им разказал как в рая момиченцето дотичало радостно при него и му се представило, че е негова сестра... Разказал още, че е видял на небето и пралядо си, когото преди това никога не бил виждал. И когато бащата показал снимката на стареца, дете-

то веднага реагираше: „*Тате, на небето никой не е стар и никой не носи очила.*“ Няколко седмици по-късно бащата му показва стара семейна групов снимка и го накара да му покаже 29-годишния си праядо. Колтон веднага го позна и извика: „*Хей, откъде имате снимка на праядо ми?*“ Изумен от всичко това, бащата реши да му постави някои провокиращи въпроси. „*Какво става в рая, когато вечер се стъмни?*“ – попита бащата. „*В рая никога не става тъмно. Бог и Исус правят рая светъл*“ отговори детето.

И в двата случая децата говорят за неща, които никога не са могли да знаят. Те разказвали подробно за всичко, което родителите са вършели по време на катастрофата и операцията и знаели точно кой и кога се е молел за тях. Те знаели, че Исус е единственият път към рая и че ще има някога битка. Те с радост говорели, че Сатаната ще бъде хвърлен в огненото езеро. И двете деца били видяли трона на Бога и Исус да седи от дясната Му страна. Колтон разказва, че Исус имал кон (виж Откровение на Йоан 19, 11). Алекс видял ангели с крила и че някои ангели с две от крилата си покривали лицето си (виж пророк Исайя 6, 1-3).

Колтон, който по време на това небесно посещение е бил на три години и десет месеца, никога преди това не е чувал за тези неща. Когато детето било попитано какво мисли за Разпети петък, то отговорило: „*Исус ми каза, че е умрял на кръста, за да можем ние да отидем при Неговия Отец.*“

Шестгодишният Алекс говорел за срещи с личности от Библията, за които по-рано бил чувал. И двете деца с възторг многократно повтаряли колко много Бог обича хората и описвали рая като място на невероятна радост и чудесно общение. Децата знаели много добре, че съществува и ад.

Впечатляващи са думите на шестгодишния Алекс: „*Искам хората да разберат, че раят не е място, където ти просто ще отидеш, защото си вършил добри дела. Ти трябва от сърце да помолши Исус да ти прости греховете.*“

При Алекс нещата са особено вълнуващи: всеки, който говори с него, се чувства близо до Бога и изключително насърчен от едно дете, което е парализирано и седи в инвалидна количка. Алекс винаги подчертава: „*Тук не става дума за мен, а за Бога.*“

Той иска да стане мисионер и още от тази ранна възраст е обладан изцяло от това желание. При операциите, на които той трябва да се подлага, винаги пита лекарите: *„Кой от вас вярва в Бога?“* А на всички, с които разговаря, казва, че единствено чрез Исуса Христа ние можем да отидем при Бога.

Изключително вълнуващо е свидетелството от задгробния свят на 18-годишната Анжелика Замбрано от Еквадор. Върната отново към живот след клинична смърт, момичето разказва за преживяванията, които е имала в ада и рая. Особено впечатляваща е една картина от ада, където Анжелика вижда 8-годишно дете. Цитирам дословно свидетелството на Анжелика: *„Видях демони около това момче, които приличаха на героите на анимационните филмчета Бен 10, Покемон, Дорал и т. н. Господ ми каза, че момчето е прекарвало по-голямата част от времето си пред телевизора, гледайки тези анимационни филмчета. „Тези анимационни филмчета са инструментите на сатана за отклоняване на християните от Мене“, ми каза Исус, след което добави: „Иди и кажи на родителите да възпитават децата си според както е написано в Словото Ми“. Притчи 22, 6 казва: „Възпитавай детето в пътя, по който трябва да върви, и няма да се отклони от него дори и когато остареє“.*

Историята с тези две деца и с Анжелика има особено значение относно темата за задгробния свят. Тук става дума за две малолетни деца и една тийнейджърка, а не за възрастни хора, които обикновено са обременени от обстоятелствата на живота, от личните убеждения или пък от някакви религиозни познания за отвъдното. И чрез тези млади хора Бог изпраща тази голяма и неподправена истина за живота след смъртта.

Уважаеми читателю,

Ти вече знаеш истината за отвъдното. Познанието на тази истина ни дава свободата или тя да се приеме и да се постъпва според нея, или да се отхвърли. И второ, което е много по-важно – това познание ни прави отговорни за съдбата в отвъдното, както за нас лично, така и за онези, които още не са чули тази истина...

ЛИТЕРАТУРНА СПРАВКА

1) Александър Величков, Вечният живот, София „Любомъдрие“, 2007; 2) Архимандрит Серафим, Беседи за живота след живота, София, 1994. 3) Библия, София, 1993; 4) Б. Грегъм, Мир с Бога, ВЕРЕН, 2005; 5) Варненски и Преславски и митрополит д-р Йосиф, Молитвени размишления за Бога и човека, глава 15: Зад смъртта, стр. 250-273, Синодално издателство, София, 1980. 6) В. Михайлова и К. Денчева, Мила ми вяра българска, Вест-М; 7) М. Ролингс, Отвъд вратата на смъртта, ОМ, 1978; 8) Д. Киров и сътр. Християнска етика, Слънце, 2003; 9) Д. Свиленов, Миналото, настоящето и бъдещето според Библията, 2001; 10) Д. Свиленов и сътр., Еволюция или сътворение – какво казва науката?, Слънце, 2010; 11) Д. Гудинг и Дж. Ленокс, Ключови библейски понятия, ВЕРЕН, 1997; 12) Реймънд Мути, Живот след живота, Интерпринт, 1991; 13) Епископ Александър Милеант, Живот след смъртта, www.pravoslavieto.com (вж. Многото литература в края на книгата); 14) Монах Митрофан, Задгробният живот, Полипринт, 2006; 15) Йеромонах Дамаскин, Отец Серафим Роус – живот и дело, – Душата след смъртта, Фондация „Покров Богородичен, 2007; 16) Д-р Моурис Роулингс, До ада и обратно, DVD Video, Фондация „Инфинити“; 17) Поглед към вечността – Феноменът ЛАЗАР, DVD Video, Фондация „Инфинити“; 18) Петър Граматиков, Инославие и иновение, Седем тези върху движението Ню Ейдж (интернет); 19) Схиархимандрит Йоан (Маслов), Симфония – по творенията на св. Тихон Задонски, 2007; 20) Хенрик Сенкевич, Quo Vadis, НК, 1980; 21) Иван Николов, Какво можем да сторим за нашите покойници, Изд. „Витезда“; 22) Лактионова, Галина, Истината за живота след смъртта, Софтпрес, 2012; 23) A. Lukasik, Vier Minuten in Jenseits, Zeugnis von Dr. Gerhard Landry; Das Leben nach dem Leben; GLIFA, 2008; 24) Ian McCormack, Ich war tot, Ein kurzer Blick in Jenseits – eine wahre Geschichte. AGENTUR PJIUG, 2009; 25) Hans-Werner Deppe, Wie wird es in der Halle sein? Betanien, 2009; 26) Todd Burpo mit Lynn Vincent, Den Himmel gibt,s echt, SCM Hansler, 2011; 27) Werner Gitt, Reise ohne Ruckkehr, 2010; 28) B. Schwengeler, Gottesbilderbuch, 1997; 29) Ph. Swihart, Der

Tod – wirklich anders?, WLM, 1998; 30) Werner Gitt, „Живот след смъртта“, 2011; 31) Интернет:

www.epochtimes-bg.com; www.xnetbg.com;

www.fanpop.com/the-human-soul/articles81280;

www.gorquestion.org/bulgarian/bulgarian-life-afterdeath-html;

www.proslavieto.com/books/zhivot_sled_smurtta_ep_mileant.htm

Виж и останалите литературни източници от интернет, дадени в текста.

Издавам сърдечна благодарност на свещеник Петър Цанков, който ми предостави част от цитираната литература.

АВТОРЪТ

Проф. д-р Свиленов (1941) има православно духовно и медицинско образование. Работил е 36 години в Българска академия на науките в областта на медицинските научни изследвания. Пенсионер от 2006 г. Голяма част от научната си дейност е осъществил в медицинския университет на гр. Улм (Германия). Професор от 1991 г. Доктор на науките.

Автор е на следните книги: „Минало, настояще и бъдеще на човечеството според Библията – това, което всеки трябва да знае за края на света“, „Еволюция или сътворение – какво казва науката?“, „Сексуалност и секс – какво казва Библията?“, „Какво е дал Израел на света?“, „Въпросът за съществуването на Бога“ (немски), „Иисус Христос като фундамент в живота и служението на християнина“ (немски), „Бог твори оригинали“ (немски), „Трите периода в живота на човека“ (немски), „Християнинът през погледа на Иисус Христос“ (немски). Някои от важните теми, по които изнася доклади: „Животът и смъртта от биологична и библейска гледна точка“, „Наука и Библия“, „Видимата и невидима страна на живота“, „Човекът в конфронтация между доброто и злото“, „Минало, настояще и бъдеще на бившите комунистически страни – политически, икономически и духовен поглед“. Има и над 100 научни публикации в областта на експерименталната патология и електронна микроскопия.

Съпругата му д-р Цветанка Свиленова е лекар интернист. Имат двама сина (по-възрастният е лекар, а по-младият – зъболекар).

През 1994 г. създава международната фондация „Приатели на България“ (friendsofbulgaria.blogspot.com), чрез която са внесени тонове хуманитарни помощи. Съвместно с Министерството на образованието организира отпечатването и разпространението в държавните училища на два вида детски Библии, Християнска етика и Нов Завет, от които книги досега има 58 издания с общ тираж 3 280 000 бр. Изданията са одобрени от Св. Синод на БПЦ.

Чрез фондацията се осъществява проект за разпространение

на Библията всред българските политици, общественици и академични среди. До сега са разпространени 117 000 бр. Библии – издание на Св. Синод на БПЦ. Понастоящем се разпространяват още 70 000 бр.

ОТЗИВ-ПРЕПОРЪКА

от

професор Димитър Киров,
преподавател по православна християнска етика,
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

В този свят съществува йерархия на ценностите, която ние своеволно пренареждаме поради различни съображения. На върха на тази йерархия обаче е разположена вечността като абсолютна ценност, която респектира както образования, така и обикновения, вярващия и невярващия човек.

В настоящата книжка проф. Дечко Свиленов разглежда в съкратена форма темата за вечността. Като човек, който съчетава у себе си учения и вярващия, той ни говори компетентно за това място, което ще приеме всеки един от нас, но по различен начин. Въз основа на своя личен религиозен опит и на широката си култура, той разкрива смисъла на земния живот като подготовка за вечния. Един от основните мотиви на автора е да подсказе на човека, че вярата в безсмъртието на душата е не само гарант за среща с Бога, но и изискване за водене на правилен живот на земята. В книгата еднозначно е написано, че животът отвъд се обуставя изцяло от живота ни тук. От страниците на този текст лъха братска загриженост да живеем според Христовите изисквания и да се стремим към Божията вечност, за да не ни обгърне по-късно мракът. Позовавайки се на истините, записани в науката, религията и Библията, авторът представя ярна картина на вечността с двете ѝ лица.

Книжката, която държим в ръцете си, може да ни окаже необикновена помощ, за каквато не се досещаме сега. Необходимо е само внимателно да я прочетем и потърсим Бога чрез Библията, тъй като всеки един от нас копнее за безсмъртие, подобно на известния богоборец Фридрих Ницше, който колкото по-силно се

борел с Бога, толкова по-дълбоко го завладявало възжелението за вечността.

Чрез това четиво вярващият ще затвърди вярата си във вечността, а невярващият ще разгърне Библията, за да намери продължението на насоката, която авторът е маркирал и ще чуе призива на небето – нашето безкрайно бъдеще.

Проф. Димитър Киров

София, май, 2011 г.

ОТЗИВ-ПРЕПОРЪКА

от

свещеник Петър Цанков град Казанлък

Аз, като православен свещеник, естествено се вълнувам от вечния живот! Живот, за който се казва, че *„око не е виждало, ухо не е чувало и човеку наум не му е идвало това, що Бог е приготвил за ония, които Го обичат“* (1 Кор. 2:9).

На православния семинарист проф. Дечко Свиленов дължим насърчителна благодарност за поднесената с любов и загриженост книжка относно истината за живота ни след смъртта. Написаното потвърждава думите на св. апостол Павел: *„Знаем, че когато земното наше жилище, тая хижа, се разруши, ние имаме от Бога дом на небесата, жилище неръководно, вечно.“* (2 Кор. 5, 1). А в посланието до евреите четем: *„Защото тук нямаме постоянен град, но бъдещия търсим“* (13, 14).

Разбираемо е защо авторът използва и доста западни източници. Защото е живял и учил на Запад. Това не е недостатък. Напротив, западният рационализъм потвърждава източното духовно мнение. Пример за това е книгата на архимандрит Софроний Сахаров *„Ще видим Бога както си е“*, обоснована върху думите на св. Йоан Богослов в 1 Йоан 3, 2. Тази книга е обърнала във вярата много лутащи се в търене на истината християни.

А Юджийн Роуз – бъдещият монах Серафим Роуз от Сан Диего, Калифорния, е посветил целия си земен живот за изясняване на вечния живот. Бог чрез отец Серафим е обърнал мнозина към истината за вечния живот.

Да, ето че и проф. Дечко Свиленов също търси, чете и живее на дело с вярата! И то напълно в духа на „Символа на вярата“: *„Чакам възкресението на мъртвите и живот в бъдещия век. Амин“*.

Вероятно любознателният читател ще има доста болезнени въпроси. Като например защо понякога родителите вървят след ковчега на своето дете? Това е действително една от най-тъжните картини в света (по Сенека).

Малко встрани от основната задача на книжката – относно истината за вечния живот: мимоходом се задава и този въпрос: Има ли библейско основание за почитането на покойниците? В книгата на Товит четем: *„Раздавай хлябовете си при гроба на праведните, ала не давай на грешници“* (Товит 4, 17). А св. ап. Павел пише: *„Помнете вашите наставници, които са ви проповядвали Словото Божие, и като имате пред очи свършека на техния живот, подражавайте на вярата им“* (Евреите 13, 7). Затова още първите християни са правили храмове върху мястото на мъченическата смърт на техния наставник. Такъв е примерът със св. Димитър и храмът, носещ неговото име в Солун.

Книжката на проф. Свиленов е с много силно изразен христоточен дух, което оправдава думите на св. апостол Павел: *„Защото всичко е от Него, чрез Него и у Него. Нему слава во веки, амин“* (Римляни 11, 36). Авторът много добре е схванал и изразил великата истина: *„Колкото сме по-близо до Слънцето, толкова ни е по-топло и толкова по-малко дрехи ни трябва. И обратно – колкото сме по-далеч от Слънцето, толкова повече дрехи ни трябва... Искам да кажа, че колкото сме по-близо до Спасителя Христос, толкова по-малко ни въздействат изкушенията и нашата мисъл се насочва към Спасителя във вечността, където Той ни очаква.“*

В заключение ще кажа, че предлаганата от проф. Свиленов книжка „Живот след смъртта“ дава изключително полезна, вярна, достатъчна и убедителна информация за живота в отвъдното. Книжката се обосновава преди всичко върху Божественото Слово – Светата Библия, но така също има и много добра научна медико-биологична подкрепа.

Горещо препоръчвам книгата на всички онези, които търсят истината за вечния живот.

Свещеник

Петър Цанков

Казанлък, май 2011 г.

ЧИТАТЕЛСКИ ОТЗИВ

От разпространените само за една година 300 000 броя от книгата получаваме множество отзиви от наши читатели. Интересът към темата расте с всеки изминат ден, което показва, че тази книжка предлага една истина, с която трябва да се запознае всеки един човек.

Представям мнението за книгата на една 87-годишна читателка от София:

Уважаеми г-н професор Свиленов,

С голямо любопитство и интерес прочетох безплатно получената по мое желание Ваша книга „Живот след смъртта“.

Книгата е написана на разбираем, научен и особено убедителен стил, въз основа на медицинско-религиозни и библейски проучвания и познания.

Темата – вечността на душата в отвъдното.

Многобройните въпроси, свързани с нея, са изложени подробно, увлекателно, научно и библейски обосновани, което ме убеди напълно, че има вечен живот след смъртта.

Нямам за цел да правя оценка, анализ или преразказ на малката по обем, но с богато познавателно и библейско съдържание Ваша книга, а да изразя възхищението си от начина на написването ѝ от Вас, от въздействието, което ми оказва, от поуката, която

взех за себе си след прочитането ѝ (защото всички сме грешни). Освен това искам да пробудя интереса на хората, с които общувам, да четат освен обичаните от тях теми, то и такива в изложението във Вашето многобройно творчество като учен и лекар.

Особено полезна и стимулираща за хората, които искат да спасят душата си и искат да имат вечен живот в рая, е поместената в книгата молитва към Господ Иисус Христос (стр. 36).

Със същата поучителна сила звучат указанията в следващите страници на книгата. В тях също библейски и изчерпателно се сочи пътя на християните, който те трябва да изминат, за да бъдат приети от Господа Бога Иисуса Христа и **ИМАТ ЖИВОТ ВЕЧЕН СЛЕД СМЪРТТА**.

Много още може да се каже за ползата, след прочитането на книгата, за да бъдат хората опростени от Бога и влязат в Царството небесно.

Уважаеми г-н Свиленов, благодаря Ви за книгата „Живот след смъртта“. Сега се чувствам духовно по-извисена, по-спокойна и обогатена с библейски познания за живота след смъртта и най-вече улеснена в изпълнение на указанията в нея за спасението на душата ми във вечността.

26.06.2012 – Петровден.

С уважение: Виолета Стоименова

СЪДЪРЖАНИЕ

1) Кое е най-важното?	3
2) Защо темата за живота след смъртта е от толкова голямо значение?	4
3) Какво казва науката за душата и живота след смъртта?	13
4) Религиите по въпроса за душата и задгробния живот	20
5) Коя е и къде е истината? Кой може да ни даде верния отговор на въпроса „Какво става след смъртта?“	26
6) Какво учи Библията за задгробния живот?	28
7) Поуката и личното решение	32
8) Практически съвет	33
9) Не се съмнявай в живота след смъртта!	38
10) Пътуване без завръщане!	42
11) Приеми вечния живот сега!	43
12) Мисли за смъртта и отвъдното от митрополит д-р Йосиф	44
13) Послеслов	50
14) Литературна справка	53
15) Авторът	55
16) Отзыв-препоръка от проф. Димитър Киров	56
17) Отзыв-препоръка от свещеник Петър Цанков	57
18) Читателски отзыв	59

Текстовете от Библията са взети от изданието на Св. Синод на Българската православна църква.

***„Истина, истина ви казвам: който слуша Словото Ми
и вярва в Оногова, Който Ме е пратил,
има живот вечен, и на съд не дохожда,
а е минал от смърт към живот.“***

Евангелие на Йоан 5, 24

ЖИВОТ след СМЪРТТА

Какво казват науката, религиите и Библията?

Всеки човек рано или късно ще умре. Дали смъртта слага край на всичко или пък поставя началото на нещо ново? Хора, изпаднали в клинична смърт и върнати отново към живот, разказват за впечатляващи преживявания от задгробния свят – факт, който показва, че душата на човека продължава да живее. Всички религии говорят за живот след смъртта. Науката потвърждава съществуването на душата и нейното безсмъртие. Ето защо твърдението, че *„никой не се е върнал от онзи свят“* е неоснователно.

Какво представлява животът в отвъдното и може ли той да бъде променен? Защо някои умират в мир, а други изпитват ужасяващ страх в часа на смъртта? Това са жизнено важни въпроси, които засягат всеки човек, бил той атеист, религиозен или вярващ. Защо? Отговорът е - за да се подготвим за отвъдното. В присъствието на мъртвец ние мислим обикновено за миналото на покойника, но не мислим за нашето собствено минало и особено за бъдещето ни във вечността. *„И това е така, защото едни хора забравят отвъдното, други не го разбират, трети го отричат“*, пише приснопамятният български патриарх Кирил.

Предлаганата от проф. д-р Дечко Свиленов книжка *„Живот след смъртта“* дава изключително полезна, вярна, достатъчна и убедителна информация за живота в отвъдното. Книжката се обосновава преди всичко върху Божественото Слово – Светата Библия, но също така има и много добра научно-медицинска подкрепа.

Свещеник

Петър Цанков